

DIRVA

THE FIELD
Nr. 39
Rugsėjo-Sep. 29, 1955
Cleveland, Ohio

Svarbiausios Europos žinios

Praneša mūsų Švedijos bendradarbis

TADAS BRASTA

Kodėl sovietai grąžino Porkalos sritį

Sovietų vyriausybė ten atsilankiusiam Suomijos prezidentui Pasikivi padarė malonią staigmeną: grąžino Suomijai Porkalos sritį. Gražinimo smulkmenoms sutarti paskirta speciali komisija iš trijų žymių suomių ir trijų rusų. Ji tuojau pat pradėjo darbą.

Porkalos sritį pralaimėjusi karą Suomija 1944 rudenį "išnuomavo" sovietams 50-čiai metų, kad jie galėtų ten įsirengti karo laivynui bazę. Sritis guli į vakarus nuo Helsinkio 12 mylių atstumu Suomijos įlankos pakraščiu ir apima 1856 kvadratinį kilometrų žemės plotą. Ji kertą per 19 mylių ilgio svarbią Helsinkio-Aabo geležinkelio liniją. Porkalos srityje gyveno 11000 žmonių, kurie visi turėjo išsikelti kur kitur Suomijoje. Šios dienos žiniomis sovietai patys pradėjo skubiai kraustyti iš Porkalos srities. Sprogindami fortus ir kitus karinius įtvirtinimus ir siunčia Leningrado pusėn įgula laivais ir Suomijos geležinkeliais. Jos būta 20,000 vyrų dydžio.

Kaip justi iš Suomijos radijaus pranešimų, džiaugsmas krašte nemažas, bet drauge ir rezervuotas. Dar nežinia kokia kaina reikės atsilyginti tai dovanai.

Sovietų vyriausybės galvos sveikino praeitą savaitę Maskvon su savo vyriausybine delegacija atsilankiusį Pasikivį keldamas reikalą praplėsti ir pagilinti gerus Sovietų Sąjungos ir Suomijos respublikos santykius. Žinoma, Helsinkio pašonėje gulėjusios ir kelią Vakarų pusėn pastojusios svetimos karinės bazės panaikinimas ir srities grąžinimas gali sušvelninti suomių tautos kartį sovietų atžvilgiu. Suomiai nieko dabar neturės prieš, kad ir Suomijos-Sovietų Sąjungos 1948 sudarytas dešimčiai metų draugiškumo ir saugumo paktas yra pratęstas dar dešimčiai metų. Bet ar nepanorės tik Kremlius ko dar daugiau? — Suomiai nepamiršta ko kito. 1944 metais sovietai be Porkalos pasigrobė Vipurį su Vakarų Kareliją ir nemažas ir vertingas kitas sritis. Kada jie tai grąžins? Ir iš viso ar mano ką be brangios kainos grąžinti?

Tas klausimas rūpima šiandien ir visą Švedijos spaudą. Kokio atsilyginimo už Porkalą Sovietai pareikalaus iš Suomijos, paaiškės artimiausiomis dienomis.

Svedai — karo reikalų žinovai mano, kad Sovietams modernių tvirtovių ir bazių juosta įsitvirtinus visais Estijos pakraščiais, Dago ir Oselio salose, visu Baltijos pajūriu net iki Warnemünde, Porkalos karinė bazė nustojo didesnės reikšmės. Sudaro tik nereikalingas išlaidas. Politikų akimis tą gestą praktiškai nuginkluotos Suomijos atžvilgiu sovietai smarkiai panaudos — jau panaudoja kaip girdėt iš Maskvos radijaus — savo propagandai prieš Vakarus, ypatingai Amerikos Jungtines Valstybes, stengdamiesi Ameriką išstumti iš Europos. Ir ne tik iš Europos, taip pat iš Azijos ir Afrikos bazių. Kad amerikiečiai ir vakariečiai atskirdami imtų rimtai reikalauti, kad sovietai grąžintų pradedę nuo Porkalos išsikraustytą iš Baltijos valstybių ir iš kitur, niekas čia nelabai nori tikėti.

Užsienio reikalų ministeris Undén, kuris neabejoja sovietų gera valia, nustato šiandien savo žodyje spaudai, kad grąžinimas Suomijai Porkalos yra tik tolimesnė sovietų pradėtos atoslūgio politikos tęsia.

Kad šitas nebrangus gestas numatomas sudaryti, pagilinti geram, geram įspūdžiui drauge ir švedijoje, tai visi gerai numano, tik dar vengia tai balsiai išsakyti.

Porkala buvo sovietų jiešmas ne tik Suomijos, bet dalimi ir pačios Švedijos pašonėje. Kiekvienas bolševikų paspaudimas ten buvo justi ir čia. Švedai atjaucia Suomijos likimą ne tik iš geros širdies, bet ir iš baimės. Visiškai bolševikų įsigalėjimas Suomijoje reikštų nemažą pavojų švedijai. Dėl to, švedai laikosi Vakarų atžvilgiu tokie neutralūs. Gi iš kitos pusės sovietų pasielgimas su Suomija pagreitino Danijos ir Norvegijos prisiliejimą prie Atlanto pakto. Sovietams labai rūpi — tai jie niekada neslėpė — išlaikyti ne tik švediją neutralę, bet taip pat suneutralinti ir kitas dvi Skandinavijos valstybes. Naują taktiką šią vasarą pradėjo, sovietai veiks šia kryptimi dabar dar energingiau.

Ar tikrai grįžo Paets ir Ulmanis?

Ne vienas estų ir latvių Stockholmeneigia galimybes, kad tuos du buvusius prezidentus sovietai būtų galėję grąžinti namon. Jų grąžinimas juk tai būtų savos rūšies palūksna — už šimtų tūkstančių ištremtų ir nukankintų estų ir latvių. Bolševikai pradėjo pamėgti tokios rūšies atsiskaitymą. Iš didelių skaičių vergų stovyklose paslėptų ar nukankintų japonų ar vokiečių grąžina šimtą, tūkstantį. Tai visdėto sudaro pasauliui gerą įspūdį, padidina graulų atoslūgį. Patenkintiems ir sotiems žmonėms daug nereikia.

Paets ir Ulmanį pažinti sako, kad jie abu buvo labai geros sveikatos ir stiprios sudėties. Be to, kaip girdėti, bolševikai ir elgėsi su jais ne labai žiauriai. Dabė vilas apsigyventi ne per toli nuo Maskvos ir regis mokėjo pensiją ar net iki 4000 rublių mėnesiui. Dabar grąžinti namon jie galės per radiją kviešti grįžti ir pabėgėlius. Ypatingai kai štai sovietų vyriausybė paskelbė amnestiją politiniams nusikaltėliams ir kolaboratoriams su vokiečiais, net pabėgėliams Vakaruose.

Oficiozinės spaudos pažiūra į Adenauerio kelią Maskvon

Morgan-Tidningen, oficiozas ir socialdemokratų partijos vyriaus-

šias organas, būdingai pavadina savo komentarinį straipsnį: "Jėgos bėgė politiką". Tas iškalbingas nustatymas taikomas ne Adenaueriui, kuriam MT geresnio žodžio niekados neturėjo, o prezidentui Eisenhoweriui ir jo politikai. Girdi, kaip Eisenhowerio ir jo užsienio reikalų ministro Dulles, nežiūrint garsių šukių ir bauginimų, pralaimėta visur kitur, taip ir čia. "Vakarų Vokietija išslydo iš Eisenhowerio rankų, nuėjo savu, taikaus sugyvenimo su Rytų kaimynų politikos keliu". Taip buvo pasiskubinta nustatyti, Adenaueriui Maskvoje dar nesėdus atgal lėktuvu.

Ta pačia proga MT priminė Eisenhowerio užsiminimą žemėje "satelitų reikalų". "Tik Bulganas pasakė, kad tas klausimas išspręstas, ir Eisenhoweris j tai nieko neturėjo atsakyti." Kad jis satelitų klausimą pajudinęs, tai tik artėjančių rinkimų sumetimais, turėdamas skaitytis su Amerikos satelitams kiek palankia opinija. Tikrumoje, girdi, kaip iš daug ko matyti, tas reikalas jam visai nerūpi. Tinkamai pragai atėjus jis mielai pripažins tuos kraštus sovietams. — MT nedaro tam straipsnyje skirtumo tarp satelitų ir sovietų formaliai prijungtų kraštų.

Tuos švedų oficiozo žodžius sovietų spauda ir radijas mielai cituos ir badys akis pavergtų krūtinėms.

Sovietų pasirodymas Stockholmėje švento Eriko pramonės rudens parodoje

Prieš savaitę užsidarė čia šešiolikos dienų nuo dešimties metų kas rudenį pasikartojanti (Perkelta į 5 psl.)

DIRVOS TALKA

Dirvos skaitytojų šeima, kurie atsimena savo laikraštį su kaktuvų proga, didėja. Štai tie rėmėjai:

J. Kamaitis, Cleveland	\$5.00
S. Čepas, Toronto	2.00
T. Meškauskas, E. Chicago	2.00
Vladas Braziulis, Cleveland	2.00
Juozas Stempuzis, Cleveland	5.00
J. Variakojis, Chicago	5.00
C. Sakaitis, Germantown	5.00
K. Mažonas, Cleveland	2.00
A. Grigaitis, Brooklyn	3.00
V. Babinskas, Philadelphia	2.00
K. Siliūnas, Flushing	5.00
K. Morkūnas, Cleveland	2.00
M. Naras, Detroit	5.00
Rev. M. Valadka, Scranton	5.00
A. Bliudzius, Detroit	2.00

J. Mežginis, Chicago	5.00
A. Jasys, Columbus	5.00
M. Nastopka, Solon	3.00
A. Praškevičius, Cleveland	5.00
I. Jarašiūnas, Cleveland	2.00
A. ir M. Zdaniai, Bedford	10.00
F. Eidimtas, Cleveland	2.00
J. Leseckas, Sandwich	5.00
P. Narvydas, Brooklyn	2.00
J. Andriūškevičius, Brooklyn	3.00
J. Jurevičius, Chicago	5.00
Petras Jurgaitis, Cleveland	7.00
Juozas Leimonas, Chicago	5.00
B. Tvarakūnas, Philadelphia	3.00
B. Gediminas, Hollywood	5.00
A. Beleckas, Amsterdam	2.00
Gr. Būgaitė, Scranton	2.00
A. P. Senikas, Great Neck	5.00

Visiems aukotojams nuosirdus aciū.

SUNKIAI SUSIRGO JAV PREZIDENTAS

Oficialūs pranešimai sako, kad prezidentas Eisenhoweris turėjo širdies priepuolį, jis paguldytas Fitzsimmons Army Hospital, kad jo gydymui rūpestingai naudojamos geriausios medicinos priemonės ir jo padėtis esanti patenkinama.

Eisenhowerio susirgimas žaibo greitumu pasklido po visą pasaulį. Sekmadienį jau už jo sveikatą spėjo Romoje melstis Popiežius, aukštieji žydų rabinai, evangelikų dvasiškiai. Sunku pasakyti, kiek tos maldos pagelbės prezidentui nugalėti ligą, bet jos tikrai nieko nepakenks. Tos maldos taip pat ryškiai iškelia dabartinį prezidento Eisenhowerio populiarumą nekomunistiniuose kraštuose.

Prezidentas Eisenhoweris yra 34 iš eilės JAV prezidentas, kilęs iš ūkininkų šeimos, ateivių vokiečių aini. Savo didžiąją gyvenimo dalį praleidęs kario uniformoje, o antrojo pasaulinio karo metu, po laimėjimo Europoje, plačiai išgarsėjęs. Tas jam ir atidarė kelius į JAV prezidento kėdę.

JAV prezidentu išrinktas 1952

Siame žemėlapyje ryški dabartinė Europos padėtis, su gausiais Rusijos satelitais, kur Rytų Vokietija daugeliu požiūrių turi raktinę padėtį.

Centralinis Kauno pašto — Nepriklausomos Lietuvos statybos pavyzdys.

Ponai ir ponios diplomatai...

J. Matulis vaikšto tik drauge su rusais

Mūsų J. Tautų korespondentės S. Narkeliūnaitės pranešimas

Kai pereitos savaitės antradienį Jungtinėse Tautose rinkosi pasaulio diplomatai iškilmingai pradėti dešimtosios sesijos, prie Generalinės Asamblėjos rūmų neplėvėsavo nė viena vėliava. Stiebai, kurie tuos rūmus supa pusrutulio pavidalu, riogsojo kaip stagarai.

Ne vienas praeivis ir diplomatas teiravosi, kodėl nebebuvo tos tradicinės vėliavų pynės ir tai dar tokią iškilmingą dieną, juoba, kad anksčiau jos tenai vėlėjuje plaktavosi kasdien. Buvo atsakyta, kad vėliavos nuimtos dėl artėjančio uragano, apie kurio keliąne taip dažnai informavo Oro Tarnyba.

Tačiau kažkaip pasitaikė, kad uraganas nusuko nuo New Yorko, vos būrį kitą stambių lietaus lašų pabėręs. Orai išsiblaivė ir debesys nuslinko. Kitą dieną JT vėliavos vėl, kaip ir įprasta, būriu apstojo Generalinės Asamblėjos rūmus ir plakėsi vėjo judinamos.

Dabar, kai JT naujosios sesijos darbai atėjo į antrą savaitę, daug kas prisimena aną antradienį ir bando ieškoti simboliškos: gal ta ir viršum pasaulio kabanti audra su žadamosis atominėmis ir vandenilio bombomis tikrovėje pralenks ir praeis pro šalį, nepadarydama nuostolių.

Atominė sesija

Tiesa, sesija prasidėjo su naujais ženklais danguje. Vieni va-

m. lapkričio mėn. 4 d. Rinkimuose gavo 33.927.549 balsus, t. y. 6.616.233 balsus daugiau, negu surinko jo konkurentas demokratas Adlai Stevenson.

Šie skaičiai daugiausia ir nusakė dabartinio JAV prezidento populiarumą ir rūpesčius jo rimtai sušlubavusia sveikata. Prezidentas Eisenhoweris ateinančio spalio mėn. 14 d. turės lygiai 65 metus amžiaus.

BRONIUS GEDIMINAS

Tautinės Sąjungos skyriaus pirmininkas ir lietuvių radijo valandos vedėjas iš Los Angeles, Cal. specialiai atskrenda dalyvauti Dirvos 40 metų minėjime. Tai bus toliausias mūsų svečias.

Ar bus Vliko sesija New Yorke?

Dr. A. Trimakas, kaip paskutinis vlikinių grupių pasitarimo sekretorius, ėmėsi iniciatyvos rūpintis Vliko sesijos New Yorke organizavimu. Jis pasiūlė nustatyti tai sesijai datą spalio mėnesio pabaigoje ir kreipėsi į Vlike dalyvaujančių grupių vadovybes, klausdamas, ar jos sutinka su tokia data. Atsakymai turėjo būti įteikti rugsėjo mėn. vidury, nes, esą reikia iš anksto pranešti ir Reutlingeną, kad su skubtu susitvarkyti dokumentus trys į sesiją atvykti užsimoję tanykščiai Vliko nariai (prel. M. Krupavičius, p. K. Žalkauskas ir dr. P. Karvelis).

Girdėti, atsakymai esą gana įvairūs. Kaikurių grupės sutinką su sesijos šaukimu tik tam tikromis sąlygomis, kurių tarpe esanti ir sąlyga, kad prieš susirenkant sesijai New Yorke, turėtų būti atsaukti iš Vliko visi dabartiniai atstovai, ir kad ši sesija būtų laikoma tolesnio Vliko likimo galutinė sprendėja.

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vardu yra įteiktas tokio turinio atsakymas į klausimą dėl sesijos datos:

"Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pažiūra į vadinamųjų užjūrinų Vliko sesijų šaukimą buvo pareikšta grupių pasitarime 1955 metų gegužės 1 d. Sesijų kilnojimu negalima sutvarkyti sukurtojo chaoso. Juo labiau nepateisinama šaukti New Yorke, kai joje vistiek rengiasi dalyvauti beveik trečdalis dabartinių Vliko narių iš Europos. Tada sudarys stambių išlaidų ir ypatingą privilegiją daliai dabartinių Vliko narių. Tokia privilegija negali būti pateisinta atitinkamu Vliko narių nepagrįstai tebesavinamais pirmininkų ar valdytojų titulaus.

Vliko krizę galbūt galėtų išspręsti ne Vliko sesija New Yorke ar kur kitur, bet visų, Vlike dalyvaujančių ir nedalyvaujančių politinių grupių naujas sutarimas. Jo būtų galima bandyti siekti, jei visos dabar Vlike dalyvaujančios grupės atsistatytų su jais visais kalbėtis dėl radikalios Vliko santvarkos, jo vaidmens ir jo santykių su kitais veiksniais priderinimo prie esamų sąlygų."

Jei būtų galima tikėtis, kad "gerosios" partijos sutiktų kalbėtis dėl naujo sutarimo su visomis kitomis grupėmis, nesisavindamos vien tik sau "gerųjų" vardo, tai gal galėtų būti prieita ir prie Amerikos Lietuvių Tarybos sluogsnuose minimu siūlymo, būtent, kad Vlikas gal kaip nors galėtų būti iš viso atjungtas nuo "partinės aritmetikos" ir nuo tiesioginės priklausomybės partijų savitarpinių santykių pusiausvyrai, kuri tikrumoje nuolat siūbdoja, kaip nerami jūra. Bet tuo tarpu maža tėra ženklų, kad toks persilaužimas jau būtų priartėjęs...

VISAM PASAULY

• Rusija į Vakarų Vokietiją ruošiasi pasiųsti net 300 asmenų diplomatinę tarnybą. Kam reikalinga tokia gausi tarnyba, aišku ir be komentarų. Tai labai dėkingas šnipinėjimo laukas.

• Did. admiras Erich Raeder, buvęs Vokietijos laivyno vadas, sulaukus 79 metų ir sušlubavus sveikatai, paleistas iš garsaus Spandau kalėjimo Berlyne.

• Ispanija jau pareiškė norą, kad ji būtų priimta nare į Jungtines Tautas.

• Vakarų Vokietijos parlamentas pritarė Vokietijos-Rusijos diplomatinio santykių užmezgimui. Pats min. pirm. K. Adenaueris griežtai pasisakė prieš Rytinės Vokietijos satelinės vyriausybės pripažinimą ir su ja santykių palaikymą.

• Garsus širdies ligų specialistas Dr. White, gydas prez. Eisenhowerį, pareiškė, kad jei neįvyks kokių komplikacijų, prezidentas galėsias, jei norės, kandytuoti ir antram terminui. Tuo tarpu respublikonų partijos vadai labai abejoja ar prezidentas tokiu atveju galėsias dalyvauti rinkiminėje kampanijoje.

• Argentinos nuverstas prezidentas Juan D. Peron rugsėjo mėn. 25 d. Paragvajaus karo laivą išvažiavo į tremtį. Drauge su juo buvo majoras Ignacio Cialceta.

• Argentinoje naujoji prezidento Lonardi vyriausybė pradėjo griežtą peronistų valymą. Suimti peronistai politikai ir visuomenininkai. Kalėjimai vėl pilni, tik pasikeitė kalinių veidai. Naujoji vyriausybė žadanti būti vakariečių pusėje. Kaip žinia, Peronas siekė vad. trečiosios jėgos, kuri Argentinai buvusi žalinga.

DIRVA THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344.

Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruotas kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00 Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Ateik. Nr. kainos 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Zenevos dvasia neaplinkė ir Draugo dienraščiui. Taip dažnas pasakė, kada perskaitė Drauge, per du numerius spausdintą rašinį apie padėtį Lietuvoje.

Vienas iš mūsų skaitytojų, clevelandietis, apie tuos rašinius taip atsiliepė. Sako, skaičiau tą rašinį ir kelis kartus rimtai žvilgtelėjau ar tikrai skaitau Draugą, o gal į mano rankas kas įbruko "Vilnį" ar "Laisvę"...

Kad to skaitytojo galvojimas buvo teisingas, tą patį patvirtino ir tie patys komunistiniai laikraščiai. Jie su dideliu pasigardžiuimu tą Draugo rašinį persispausdino ir dar po pamokslėlių parašė, kad Draugas iki šiol melavo...

Zenevos dvasia šiandien amerikiniame gyvenime tiek gąjį pasidarė, kad komunistus gelbėti, juos prieš įstatymus ginti, juos užtarti, rankas ištiesė šimtai įtakingų nevisai aiškos praeities vyrų. Lyg pritardamas tiems žygiams, tuo pačiu laiku, ir Draugas atidavė savo duoklę. Ką gi, pagal Draugą, dabar jai kas ir susigundys grįžti į komunistų nagus, nebebus taip baisu, kaip ir ten gyvenimas eina, jis lengvėja...

Zenevos dvasia mums nesvietiškai daug kaštus. Gudrūs komunistų ėjimai vėl pasaulį primigdys, mažom nuolaidėm jie pasidarys tokie pat geri, kokie buvo 1945 metais, kada prie Elbės jie su amerikiečių karais mainikavo vogtais laikrodžiais... Tuo tarpu, leisdami iš Lietuvos daugiau laisvų parašyti, leisdami nesvietiškai brangiais mokesciais apdėdami siųsti į Lietuvą siuntinius ir tuo pildami dolerius į komunistų išdą, leisdami kelias naujas bažnyčias atidaryti ir išklausti iš anksto nustatyto pamokslų, mums sudarys įspūdį, kad ten daug geriau. Tuo tarpu mūsų jaunimas bus skirstomas po didžiuosius Rusijos plotus, į Lietuvą bus vežami svetimieji, bus planingai naikinama lietuvių tauta.

Šiam numery, skaitytojau, atkreipk dėmesį į perspausdinamą B. Kazimieračio rašinį, kaip dabar auklėjamas Lietuvos jaunimas. Jį verta paskaityti ir Draugo redaktoriams. Gal geriau tada supras, kad ne naujai numes-

toj lietuviams duonos plutoj žiūrėjimas pagerėjimas Lietuvoj, bet kad komunistai gudresnėm priemonėm išmoka tą patį tikslą atsiekti ir taip pat skaudžiai mūsų tautą žaboti ir naikinti.

Zenevos dvasia ne tik Amerikoje, bet ir daugelyje kitų kraštų, pradeda komunistams duoti ilgogai brandintą vaisių. Ir būkim tikri, kad Zenevos dvasios vakariečiai kūrėjai dar kada graudžiom ašarom raudos iš gėdos, kad buvo pasitikėta tiems, kurie kišenėj tebelauko kruviną peilį, vakar piovusį tavo brolių, mano seserį ir mūsų bičiulio tėvą. Ji bus tokia pat gėda, kokia šiandien laikom Jaltos, Teherano, Potsdamo ir kitos panašios konferencijos.

Iki Dirvos 40 metų sukakties belikę tik pusantros savaitės. Mes čia dar kartą primenam, kad ji įvyks spalio mėn. 9 d. 4:30 val. Slovenian Auditorium (6409 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio). Mes laukiame mūsų bičiulių atvykstant į minėjimą ir koncertą ir iš tolimesnių vietų. Ypač laukiam iš dviejų didelių kaimyninių miestų — Detroito ir Pittsburgho.

Mūsų nuoširdus prašymas — spalio 9 dieną skirkim Dirvai!

ATEIK DIRVAI Į TALKĄ

Dirva šiais metais švenčia 40 metų sukaktį. Sukakties atžymėjimui nori sutelkti 400 naujų skaitytojų. Tik 10 skaitytojų kiekvieniems Dirvos ėjimo metams.

Mes kviečiame visus Dirvos bičiulius, skaitytojus ir talkininkus, mums pagelbėti ir 400 naujų skaitytojų talką įvykdyti. Visi juk turime pažįstamų ir draugų, kurie Dirvos dar neskaito. Padėkim jiems Dirvą užsisakyti.

Talkos metu į visus kraštus Dirva metams kaštuoja \$5.00. Taip pat visiems skaitytojams nemokamai duodama sukaktvinė dovana — didelė knyga "Lietuva tironų pančiuose".

KAS ir KUR

• Prof. J. Puzinui, gyvenančiam Philadelphiajoje, suėjo 50 metų amžiaus.

• Mūsų bendradarbis Pranas Sutkus, Korėjos karo veteranas, Vokietijoje, Heidelbergo universitete, išlaikė gydytojo laipsnui baigiamuosius egzaminus labai geru bendru pažymiu. Dabar baigia rengti doktoratą ir spalio mėn. 7 d. išplaukia atgal į Ameriką.

• Vokietijoje posėdžiavo Lietuvių Bendruomenės Krašto Taryba. Posėdžių metu ateinančioms metams į valdybą išrinko: P. Zundę, E. Simonaitį, J. Glemžą, kun. Avižą ir I. Apyrą. Kontrolės komisijon išrinko: A. Žukauską, V. Sukį ir J. Šlentę. Į garbės teismą: J. Bataitį, A. Survilą ir J. Jakstį.

• Iš Detroito į Dirvos sukaktvinį koncertą rengiasi atvažiuoti gausūs būrys mūsų studentijos ir šiaip Dirvos bičiulių.

• Vokietijos Krašto Valdyba, norėdama išgauti iš Vokietijos švietimo įstaigų Vasario 16 gimnazijai valstybinės gimnazijos teises ir nuolatinę paramą iš valstybės izdo, padarė per paskutinius mėnesius visą eilę žygių vokiečių įstaigose.

• Dail. Dobužinskas, 80 metų amžiaus, dabar gyvena Anglijoje, Royal Festival Hall, surengė įvairių operų dekoracijų eskizų parodą. Anglų spauda tą parodą labai aukštai įvertino.

• Čiurlionytė-Douvan Dirvos skaitytojams geriausius sveiki-

nimus siunčia iš Madrido, Ispanijos.

• Vasario 16 d. gimnazija pradėjo darbą po vasaros atostogų rugsėjo 2 d. Mokytojų tarpe įvyko kai kurių pasikeitimų. Nustodė dirbti gimnazijoje tikiybės ir lotynų kalbos mokytojas bei kapelionas kun. d-ras Paškevičius, dirbęs joje apie trejus metus. Jis tuo tarpu pereina į pastoriacijos darbą tremtinių bendruomenėje. Jo vieton laukiamas iš Romos kun. d-ras Petraitis.

Nuo savo pareigų atsisakė mergaičių bendrabučio vedėja ir kūno kultūros mokytoja ponja A. Grinienė. Ji pereina tarnauti į Balso emigracijos įstaigą Muenchene. Jos vieton pakviesta ir pradėjo eiti pareigas mkt. L. Skeivalienė.

Nuo spalio mėn. pradžios pasitraukia iš gimnazijos anglų vokiečių kalbos mokytojas P. Wingerath. Jis gauna valdišką tarnybą teisų tarėjo (Studienrato) titulu vienoje Bremeno gimnazijoje.

PHILADELPHIA

PASISEKUSI LIETUVIŲ DIENA

Gražus oras sutraukė virš 700 žmonių į Philadelphiajos A. L. Bendruomenės pikniką — lietuvių dieną, surengtą rugsėjo 18 d., kur visi susirinkusieji gražiai pasilinksmino ir susitiko per visą vasaros sezoną nematytus draugus ir pažįstamus.

Lietuvių diena buvo pajvairinta tautinių šokių grupės, vadovaujamos Br. Gasparėnienės ir Lietuvių Meno Ansamblio daina, vadovaujama L. Kaulinio. Gražų žodį į susirinkusiuosius tarė svečias iš New Yorko Lietuvos Laisvės Komiteto narys Dr. Br. Nemickas.

Pelnas iš šio parengimo skiriamas vietos švietimo reikams.

PRADĖJO MOKSLĄ ŠEŠTADIENINĖ LIETUVIŠKA MOKYKLA

Rugsėjo 17 d. prasidėjo mokslas šeštadieninėje lietuvių mokykloje Šv. Kazimiero parapijos patalpose. Pamokos, kaip ir kasmet, šeštadieniais nuo 10-12 val. Mokinių kol kas labai mažai — tik virš 30.

Visi lietuviai tėvai, turintieji vaikų mokyklinio amžiaus, ragi-

nami leisti vaikus į šią mokyklą, kur jie bus išmokyti reikšti mintis ne tik žodžiu, bet ir raštu savo gimtąja kalba. Bus supažindinti su Lietuvos istorija ir gražiaja Lietuvos gamta. Mokytojais sutiko dirbti P. Balčius, Br. Gasparėnienė ir M. Raugienė.

Greta šios šeštadieninės pradžios mokyklos organizuojama ir aukštesnioji lituanistinė mokykla vyresniesiems. Šią mokyklą turėtų lankyti visi lietuviai moksleiviai, lankantieji gimnazijas ir net studentai. Ši mokykla yra kol kas organizacinėje stadijoje. Jau susitarta su keleta mokytojų ir artimoje ateityje numatoma pradėti mokslą. Šiai mokyklai sutiko vadovauti prof. J. Puzinas, kuriam š. m. rugsėjo 18 d. suėjo 50 metų.

Sukaktuviniui artimųjų ir bendradarbių buvo surengtos valės į kurias jubilato atvyko pasveikinti svečiai net iš Vašingtono: prof. Skardžius, prof. Krivickas ir V. Trumpa.

Iš savo pusės sukaktuviniui linkime sveikatos ir sėkmės tiek moksliniame darbe tiek visuomeninėje veikloje.

TAUTINĖS S-GOS GEGUŽINĖ

Š. m. rugpjūčio 28 d. A.L.T. S-gos vietos skyriaus nariai surengė šeiminingą gegužinę žinomą pramoninko Dumšos ūkyje. Susirinkę nariai su jų kviestais svečiais gražiai pasilinksmino gražioje aplinkumoje. Padėką priklausio ponui Dumšai už leidimą nemokamai jau treči metai iš eilės pasinaudoti jo ūkio gražiai sutvarkytu parku.

P. M.

DETROIT

PRADĖDAM DARBĄ

Baigiantis iškylų, stovyklų, maudymosi ir atostogų linksmybėms, vėl krinantys lapai kviečia į darbą, vėl prasiveria mokyklų ir universitetų durys tiems, kurie siekia mokslo. Ta proga Lietuvių Studentų S-gos Detroito skyrius š. m. rugsėjo 17 d. atidarė naują mokslo metų veiklą suruošdami šaunų "Initium Semestri". Esant vasariškai puikiam orui, jauki Donnelo Hall suviliojo nemažą (kuo ne visus) bestudijuojančio ar naujai įžengiančio į studentų eiles jaunimo būrį.

Tikėkimės, kad čia vyraus entuziastiška ir vieninga nuotaka lydės mus per visus metus ir bus akstinu našiai ir įdomiai šių metų studentiška veiklai.

D-vis

BALTIMORE

TIK ORGANIZUOTI BŪDAMI GALIM DAUG NUVEIKTI

Mūsų tautos prisikėlimo dainius Maironis raš:

Kas mus praeitį gražintų,
Ir jos garbę ir jos galią,
Kas tuos kaulus atgaivintų,
Kur po žemėm gul nubalę.

Taip, mūsų senovė — mūsų pasididžiavimas. Vytauto Didžiojo svečias Luske buvo Vokietijos Imperatorius, beveik visi Europos karaliai ir didieji kunigalkščiai. Toks jis buvo galin-gas.

Negi mes užmiršime mūsų didžiąją praeitį, pasiduosime gyvenimo srovei nešti mus, kaip bangų blaškoma laivelį, ir ištirpsime svetimųjų jūroje.

Ne! Mes neverti būtume Ge-

dimino ir Vytauto ainių vardo, jei mes ir mūsų vaikai pamirštume mūsų tėvų kalbą, jei nedėtume savo paskutinių jėgų išlaisvinti Lietuvą. Tai galime padaryti tik organizuotai. Todėl burkimės ir dirbkime savo organizacijose, lankytime lietuviškus parengimus, leiskime savo vaikus į lietuviškas mokyklas. Tik tuo būdu mes ir mūsų vaikai išliksime lietuviais ir padėsime kovoje už Lietuvos laisvę.

*

Penktdienį, rugsėjo mėn. 30 d. 8 val. vakaro Lietuvių Svetainės patalpose įvyks Tautinės Sąjungos 8-to skyriaus narių susirinkimas. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

Valdyba

Fatar' kalmynui

prenumeruoti

DIRVA!

STAGE SHOW
Continuous acts and movies plus dinner in the special Casa Cafe Theatre.

WORLD OF COMMUNICATIONS
Cleveland Press presents a \$75,000 display of communications... exciting... interesting.

FLOWERS & GARDENS
You'll see a model garden and learn how to make your own, too.

HI-FI SHOW
Listen to the finest music and learn how to build a hi-fi set yourself.

PHOTO SHOW
All leading manufacturers will show their newest products. Bring your camera or we'll supply one.

ANTIQUE SHOW
Vintage cars, original Currier & Ives prints and hundreds of antiques.

GIVE-AWAY KITCHEN
See living for Young Homemakers' modern model kitchen workshop. You might even win it!

INTERNATIONAL SALON
Finest professional photos from all over the world on display.

The Cleveland Press
do it yourself hobby and photo show

OCT. 1-9 Cleveland PUBLIC HALL

GENERAL ADMISSION 75c

BENEFIT CLEVELAND PRESS HELPING HAND CHRISTMAS FUND

HOURS: SAT. & SUN. NOON TO 10:30 P. M.

MON. THRU FRI. 4:00 P. M. TO 10:30 P. M.

Kai saugiklis sugenda

ir saugiklio dėžė nesuprantama

Visada atsiminkit...

Jūs galite pašaukti Illuminating Company

Ir jums patalsys nemokamai

"Patarnavimas yra mūsų užsiėmimas!"

BALSUOK UŽ

George Zimmerman

CANDIDATE FOR JUDGE

OF THE MUNICIPAL COURT

TURI PUKIAUSIĄ PASIRUOŠIMĄ GERAI ATLIKTI TEISĖJO PAREIGAS
Išrinkit **GEORGE ZIMMERMAN** teisėju
RINKIMAI ANTRADIENI,
SPALIO MĖN. 8 D., 1955

6 metų darbo pradžia sausio mėn. 4 d., 1956 m.

ATKREIPKITE DĖMESĮ

Tokių plokštelių (gramafonams) albumose dar nėra buvę:
V. Januškaitės 15 dainų \$8.00
P. Bičkienės 8 dainų \$5.50
P. Radzevičiūtės 6 dainų \$3.50
S. Liepos 8 dainų \$5.50
Kalv.-Matekaitienės 8 d. \$6.00
Švedo-Marjosiūšaus 14 dainų \$8.50
Čikagos Vyrų Choro 12 d. \$8.00
Čiurlionio Ansamblio 15 d. \$10.00
A. Kuprevičiaus piano 9 (Čiurlionio) kūrinių 5.00
Katalogų ir kitų informacijų reikalaukite, juos siunčiame į visus kraštus. O vaikams vežimėliai reto gražumo (gauti iš Europos), kainos nuo \$47.00.

Be to rasite dar šias prekes: RASOMAS mašinėlės visok. raid. nuo 67 dol. Foto aparatai Leica, Retina nuo 45 dol. Laikrodžius šveicariškus nuo 18 dol. Gramafonus įvairių rūšių nuo 9 dol. Šias ir kitas čia neišvardintas plokšteles gausite pas J. Karveilį, 3322 So. Halsted St., Chicago Ill., tel. YA 7-0677.

Kaip Lietuvoje auklėjamas naujasis žmogus

B. KAZIMIERAITIS

"Santarvėje" Nr. 6, mūsų bendradarbis B. Kazimieraitis paskelbė aktualų rašinį — "Tarybiniai mokyklų vadovėliai Lietuvoje". Visi nepaprastai įdomiausi, kaip dabar auklėjamas Lietuvos jaunimas. Šis rašinys į daugelį tos rūšies klausimų atsako, todėl jį ir perspausdiname. Red.

Ar galima pakeisti žmogaus prigimtį? Žinoma! Antai, gal prieš metus ar daugiau kažkur Indijoje buvo sugautas vaikas, lakstęs su vilkais, jau keturkojis, jau plėšrus, laukinis, vilkiškas. Tai jei žmogus gali pavirsti vilku, daug lengvesnis darbas yra išdildyti jame visas įprastines dorovines normas ir įskiepyti naujas. Tik pradėk nuo mažens, kol jaunas, kol linksta, ir tas būsimasis žmogus visiškai skirsis nuo mūsų pažįstamo europiečio. Tik kalk jam nuolatos naujas normas, kalk ir kalk.

Tokį naują žmogų stengiasi sukurti bolševikiniai kraštai — žmogų su naujomis dorovinėmis normomis, žmogų be tautybės, visiškai kitą, naują, mums svetimą, kupiną klasinės pagiežos ir neapykantos žmogų, tikrą bolševiką.

Šitoks žmogus šiandien paskubom auginamas ir Lietuvoje. Turint galvoje, kad Lietuvoje yra daug bendrinių ir specialiųjų mokyklų, daug bibliotekų, net kaimuose, kur prieš okupaciją jų nebuvo, platus visokių jaunimo saviveiklos ratelių tinklas, bolševikinės jaunimo organizacijos, labai aiškus bolševikų siekinys nesigailėti lėšų ir pastangų, kad jaunoji karta išaugtų jau perauklėta, nauja, bolševikinė, kaip tas Mičiurino šermukšnis, kurin įskiepyta vyšnia.

Kadaise senutė rašytoja Žemaitė, užsibuvusi Amerikoje, grįžo į Nepriklausomą Lietuvą ir šūktelėjo, kad Lietuvos neradusi. Lietuvą ji rado, bet, žinoma, ne tokia, kokios norėjo, ir todėl paleido apyvartoti tuos karčius žodžius. Bet šiandien yra žymiai didesnis pavojus, kad grįžę Lietuvon nerastume Lietuvos, nes jaunoji karta paskubom lenkiama ir laužiama. Kaip šitas lenkimas ir laužimas vyksta, rodo šiandieniniai vadovėliai, vartojami Lietuvos pradinės mokyklose.

Valstybinė Pedagoginės Literatūros Leidykla Kaune 1954 metais išleido dabartinei pradinei mokyklai skaitymų knygas, paruoštas P. Gailūno, A. Chlebinsko ir E. Orvidienės ir pavadintas **Gimtuoju žodžiu**. Tai nėra nauji vadovėliai, jais jau seniai naudojasi subolševikinta lietuviška mokykla, nes 1954 m. išleisti tų knygų jau ketvirtieji leidimai.

Pats jau tų vadovėlių pavadinimas, žinoma, nieko bendra ne-

beturi su ta šių žodžių prasme, kurią mes ligi šiol pažinojome: lietuviški žodžiai, lietuviškas turinys. Kadangi iš tų vadovėlių išnykęs beveik visas lietuviškas turinys, tai pavadinimas gimtasis žodis bereiškia čia, kad jie yra lietuviškai parašyti, vadinasi, padaryti taip, kaip bolševikams ir reikalinga: tautinė forma (žodis), o socialistinis turinys.

Šiuo tarpu turime dvi tas vadovėlių dalis: II, skirtą pradinės mokyklos II klasei (skyriui), ir IV.

Knygos išleistos dideliais tiražais (II klasei — 45.000 egz., IV kl. — 22.000), įristos kietais kartono viršeliais, spaudos darbas, palyginti, atliktas švariai, popierius vidutinis: knygos iliustruotos.

Negalima praeiti nepaminėjus knygų iliustracijų. Atskirų asmenų štai kokių sudėti paveikslai: Stalino, Lenino (net po kelis), Melnikaitės, Mičiurino, Puškinio, Janonio, S. Nėries, Gorkio, Žemaitės, Cvirkos, Čechovo, Kosmodemjanskos. Yra ir gamtos vaizdų (net vieno A. Žmuidzinavičiaus paveikslas atspaudas!), o apie žmones ir jų darbus — kolūko daržai, vištos, karvės, kanalai, fabrikai, šventinės eisenos ir kt.

Jei rašytoja Žemaitė prisikeltų iš numirusių, tai jai užtektų parodyti vien tuos lietuviškos mokyklos vadovėlius, kad ji skausmingai pradėtų šaukti, jog dabar tai nėra Lietuvos, nes jai pačiai, tai didžiajai lietuviškosios gamtos vaizduotojai, vienoje knygoje skirtos dviem atvejais kelios eilutės, o kitoje trys trumpučiai gabalukai. Tai ne ji viena tokia nusikrausta. Kiti mūsų klasikai, kurių raštai sudarydavo pagrindą mokyklinėms skaitymų knygoms nepriklausomoje Lietuvoje, kaip žodžio meistrai, šiandien jau neberekalingi, nes jų meistriskumas nebuvo ir nėra socialistinis. Kas, kad jie gražiai rašė, kas, kad lietuviškai, apie Lietuvą ir jos žmones, apie jos gamtą ir žmonių darbus! Kai jie rašė, tada nebuvo pionierių, nebuvo pastangų varyti ūkininkus į kolchozus, nebuvo socialkynių, todėl anie visi rašytojai nebenaudingi ir neberekalingi, tad jų kaip ir nebūta, tartum jie nebūtų rašę.

Reikia čia pasakyti, kad dabartinės Lietuvos okupacinės švietimo įstaigos yra iš pagrindų peržiūrėjusios literatūros programas, ir kaikiurie rašytojai iš programų yra visiškai iškrite (juos pakeitė nauji "klasikai", kaip Konst. Jasiukaitis, Julius Janonis ir kt.). Krėvės, Vydūno ar Šeinaus nė vardų nebeliko, ne tik raštų. Reikalas, žinoma, čia ne toks paprastas: nebliko raštų ir vardų. Jis truputį sudė-

tingesnis. Tai reiškia, kad nei Vydūnas, nei Krėvė, nei Šeinius, nei kiti uždraustieji nebebus minimi jokiuose literatūros vadovėliuose ir jų raštais niekas nebesinaudos, niekam jie nebebus prieinami, tartum tokie rašytojai nebūtų gyvenę ir rašę ir tauštos mokę ir turinę. Tai baisnis dalykas negu baisus.

Bet nevsi klasikai yra šitaip išnaikinti iš žemės paviršiaus. Žemaitės, Maironio, Vaižganto, štai, kaikiurios raštus dar pakartoja dabartinės Lietuvos valstybinės leidyklos, todėl mažos jų nuotrupos susirado vietos ir šiuose skaitymų vadovėliuose. Be Žemaitės, štai II klasei (skyriui) skirtajame vadovėlyje išspausdinta B. Sruogos "Ožys dzingulys", A. Baranausko (10 eilučių iš "Anykščių šilelio" apie mišką) ir Putino - Mykolaičio "Vyturys". IV klasei (skyriui) skirtoje knygoje duota, be jau minėtosios Žemaitės, dar A. Baranausko kita ištrauka iš "Anykščių šilelio", K. Donelaičio "Metų" dvi ištraukos (apie pavasarį ir rudenį), V. Pietario pasaka "Lapė vaišina vilką", Maironio "Žiemos naktis", J. Bilūno "Pirmutinis streikas" ir Vaižganto "baudžiauninkų dalia". Tai ir viskas. Net Vieniulis-Žukauskas buvo netikęs "didžiai tautų draugystės" idėjai savo Kaukazo legendomis! O labiausiai, tur būt, nukentėjo Vaižgantas, kuris vadovėlyje tiesiog išprievartautas, nes jo čia išspausdintas dalykėlis toli gražu iki Vaižganto, kaip rašytojo, didybės, bet jis pasirodė labai tikęs bolševikų rankose, kaip priemonė klasių neapykantai kelti. Bolševikams, žinia, šitokia prievartavimo priemonė nenaujena (amerikiečių John Steinbeck dar ir šiandien neįveikia pasipriešinti bolševikų melui, kad Amerika nebėra ta, kokią jis vaizdavo savo romane "Grapes of Wrath").

Tų vadovėlių nemačiusiam skaitytojų tuoj kils klausimas, tai kokių gi rašytojų kūryba sudėta į tuos vadovėlius.

Vadovėliuose yra skaitomosios - mokomosios-auklėjamosios medžiagos niekieno nepasirašytos, vadinasi, pačių knygų redaktorių parašytos ar paimtos iš tokių rusiškų vadovėlių, kuriais bus naudojosi lietuviškųjų skaitymų sudarinėtojai (kai jie didžiąją dalį medžiagos yra išvertę iš gatavai jau palaimintų rusiškų vadovėlių, tai rodo vien jau visos tos rusiškos pavardės, kuriomis mirga knygosna sudėtieji dalykai). Bet yra ir pačių lietuvių autorių prirankiota. Kas jie?

Štai II klasėje skirtoje knygoje po keliolika, po kelis ar bent vieną dalyką yra išspausdinta šių lietuvių autorių: A. Jonyno, V. Reimerio, P. Cvirkos, K. Ušinsko, E. Mieželaičio, S. Nėries, A. Venclovos, L. Giros, J. Lapašinsko, V. Mozuriūno, V. Valsiūnienės, J. Avyžiaus, T. Tilvyčio, K. Korsako, J. Janonio, A. Kazanavičienės, viena kita liaudies pasaka ir daina. Visa kita: N. Nadieždina, B. Jemeljanovas, A. Kononovas, V. Osiejeva, V. Vojevodinas, N. Kostromas, S. Antonovas, V. Majakovskis, N. Krupskaja, J. Krilovas,

L. Kasilis, M. Iljinas, I. Vsevoložskis, E. Vronina, L. Tolstojus, B. Žitkovas, E. Čarušinas, A. Puškinas ir įvairių pavergtųjų tautų liaudies, labiausiai visai knygos idėjai tikę kūrybos pavyzdžiai.

IV klasės (skyriaus) vadovėlyje pavardės truputį įvairuoja. Suprantama, ten jau paaugęsni vaikai, ir jiems dažniau jau sudainuoja Jonas Šimkus, juos moko jau Liūnė Janušytė, Halina Korsakienė, Konst. Jasiukaitis (dabar jau miręs, taigi naujasis klasikas), A. Gudaitis - Guzevičius, iš enkadystės išėjęs į rašytojus, jau sutarybėjęs Putinas-Mykolaitis ir kt. Būdinga, kad apie tą pačią Gruziją, kur vaikščiojo A. Vieniulis-Žukauskas (dabar jau sutarybėjusio, bet mokykloms, matyt, netinkamo ar dar nespėjusio tarybiškai pasirodyti, kai vadovėliai buvo sukirpti, taigi ne eilutė neparodyto vaikams) prakeiktieji vienuoliai ir čiurleno kalnų upės, vaikams čia paimta ištrauka iš P. Cvirkos įspūdžių, nors šio brašyme nebėra jau grožybių, pateikta lyg ir maldelė lietuvių tėviškėi.

Pavardės, kaip matome, daugiausia naujos mums. Naujos tų verstinių dalykų, naujos ir lietuvių autorių. Kaip jos iš tiesų nebus naujos, jei pati Lietuva su jos praeitimi dabar būrūpi tiek, kiek iš jos galima išskelti kokią kibirkštį apie prievartą ir pasipriešinimą, o šiaip žmogus iš pat mažų dienų turi atstoti ten, kur prasidėjo bolševikiniai laikai, ir nuo ten prasideda visa istorija, tiesa, su didelėmis, akipileiška padarytomis spragomis, švepla, šleiva, kreiva, bolševikinė istorija, taip jau sukirpta, kaip turi būti pagal iš toliau atsiųstusius pavyzdžius. Naujoji mokykla turi išmokyti jaunimą nematyti tų spragų, o žiūrėti į Staliną, Leniną, Černiachovskį, Mičiurinę, kolūkų, milžiniškus kanalus, kurių pakraščiuose nevieną tų būsimų jaunųjų piliečių tėvai kasdami paklojo savo kaulus, ir į "didžiąją tėvynę", kuri iščiulpija iš pavergtųjų tautų į istoriją, mėlę savo kraštui ir nevieną atvejų juos pačius, nes savo tėvynės jau nebėra nei vadovėlyje, nei vaiko sąmonėje ir nebūturi būti, yra tik "didžioji tėvynė".

Kad Lietuvoje mokyklinio vaiko sąmonėje nebėra jau Lietuvos, kad ta Lietuva liko tik visiškai nereikšminga sąvoka, rodo ne tik pats iš pagrindų pakeistas socialinis krašto vaizdas, ypač kolūkiai, bet ir nauja pažiūra į praeitį ir dabartį. Gamta visur lieka gamta, ir truputis Donelaičio, Baranausko, Maironio ar Žemaitės ypatingos mėlės savojo krašto gamtai nesukels. Žmogus, tiesa, suauga su gamtovaizdžiu, bet kolūkis keičia ir tą prisirišimą prie žemės (jau niekieno žemė). O kas mokyklai skirtuose vadovėliuose liko iš lietuviškos praeities, tai baudžiaivos žiaurumas, kurį vaizduoja ištraukos iš Vaižganto ir K. Jasiukaičio. Tai pažodžiui ir viskas. Visa Lietuvos praeitis trumpam sustabdoma ties baudžiaivos žiaurumu, ties raudonųjų pastangomis įsigalėti mūsų krašte 1919 metais, ties pirmąja ir dabartine okupacija, dar ties paskutiniąja vokiečių okupacija, kiek iš jos galima išspausti bolševikinio didvyriškumo. Vienintelis vienas straiptelis apie Lietuvos praeitį, rodos, būtų apie Vilnių, bet ir to viena tik antraštė mums sukelia istoriją, tiems kurie mokykloje tos istorijos mokėmės. Kiek pačiame straiptelyje apie Vilnių liko lietuviškos praeities, gali įsitikinti pats skaitytojas. Ten rašoma:

"Vilnius yra Tarybų Lietuvos sostinė. Tai didelis ir senas miestas. Jį buvo užgrobusi ponų valdoma Lenkija. Vilnių Lietuvai grąžino Tarybų Sąjunga. Vilniuje yra įžymus senovės paminklas — Gedimino pilis. Ji stovi ant kalno, kuris vadinamas Pilies kalnu. Pro jį teka Vilnelė ir Neris."

(Bus daugiau)

Reutlingeno Jupiteriai pyksta

M. Gelžinis, pasirašydamas Informacijos Tarnybos Valdytojo titulu (šiuo atveju ne "Ministro del Informacion de Lituania"...), per "Eltos Informacijos" išsiuntinėjo atsiliepimą dėl "Dirvos" suabejojimo Informacijos Tarnybos veiklos išplėtimu. Atsiliepime daugiausia vietos paskirta V. Rasteniui išskolioti, iš kurio, kaip p. Gelžinis teisingai spėjo, buvome patyrę žinių apie lietuviškų radijo programų ir kitų įstaigų nesusižavėjimą Informacijos Tarnybos jiems tiekiamais komentarais.

P. Gelžinis šiuo atveju tvirtina, kad 1955 metų gegužės mėn. jo įstaiga pagaminusi medžiagos (informacijos ir komentary) gegužės mėn. 4,358 eilutes, birželio — 3,621, liepos mėn. 3,834 eilutes, ir tik apie penktadalis tų eilučių likę radijo programose nepanaudota.

Mes paprašėme p. V. Rasteniį paaiškinti, kuo buvo paremtos ankstesnės informacijos, anot kurių radijo programų vedėjai mažai Informacijos Tarnybos medžiaga tesinaudoja. Gavome tokį atsakymą:

"Mačiausi Romoj su Vatikano ir Italijos valstybinio radijo lietuviškų programų vedėjais. Vatikano programos vedėjas kun. Kazlauskas nurodė, kad Vatikano programos turinys yra speciausias, daugiau apribotas religiniais reikalais, todėl kitais klausimais komentarai, iš kur jie bebūtų gaunami, čia gali būti tik

labai ribotai panaudojami. Dr. J. Gailius, Italijos valstybinio radijo lietuviškos programos vedėjas, irgi guodėsi, kad iš Reutlingeno gaunami komentarai, jei ir naudotini, dažniausia tenka apimties ir turinio atžvilgiu iš pagrindų perredaguoti, o tas, esą, dažnai priverčia net ir visai nuo panaudojimo atsisakyti. Kad taip yra, iš dalies matyti ir iš paties p. Gelžinio raštų, kurių jis "Eltos Informacijoje" neskelbė, bet kuriuose tą patį informacijos bei komentarų rengimą apibūdino, kaip visiškai nemokšišką darbą...

Įstaigoje, kuriai Informacijos Tarnyba savo laikų (gal ir dabar) teikė daug įvairių komentarų apie padėtį Lietuvoje ir apie lietuvių veiklą, man visai atsitiktinai teko patirti, kad tie komentarai yra pripažinti ne naudotini, nes, kaip tenai sako, jie, "yra daugiau skirti emigrantiniams pasigyrimams šia pus geležinės uždangos, o mes kalbame į aną pusę"... Tokia išvada padaryta po to, kai toji įstaiga keletą mėnesių stebėjusi jai siunčiamus šimtus ir tūkstančius eilučių. Tą dalyką esu pranešęs pačiam p. Gelžiniui, lankydamsis Vliko įstaigoje, taigi jis puikiai žino, apie kokius stebėjimus buvo kalbama.

Aš nebuvau Madride, nei neturėjau kitos progos girdėti, kiek tenai esamoji lietuviškoji radijo programa naudojasi iš Reutlingeno siunčiamąja medžiaga, ir esu linkęs tikėti, kad tenai gal net ir viską naudoja.

Kad p. Gelžinis, vietoj įsiekto būdų, kaip išvengus nereikalingų ir netikslingų eilučių gaminimo, išsilieta tik pykčiu, tas manęs nebestebina, nes tokia veiklos dvasia yra įsigalėjusi Reutlingene".

* *

Dr. P. Karvelis (irgi su titulu — URT valdytojo) nemažesniu piktumu ginčija, esą, Vliko posėdyje nei kalbos nebuvo apie kokią nors specialią komisiją jo

prekybinėms operacijoms (bei jų suderinamumui su pareigomis Vlike) tirti. Bet posėdžiuose dalyvavusieji sako, kad tokia kalba buvusi, tik dr. Karvelis griežtai ją užgniauzęs ir protokole nieko nebuvo įrašyta. Sutinkant, kad "ko nėra ant popierio, to nėra ir pasaulyje", reiktų sutikti, kad tas klausimas Vliko posėdyje nebuvo svarstytas. Bet atitinkamose prekybos registruose šis tas yra ir ant popierio užrašyta, ir mums tatau visai neatrodo nei "paskalos", nei "šmeižtas", nei "žūlumas", nei "tam tikroje spaudoje varomos piktos akcijos padaras", o tik paprastas bankroto įrašas. Kai jau Vlike yra pradėta praktika specialiose komisijose tyrinėti Vliko narių tikras ar tik "prieš Vlike dirbančius asmenis varomos piktos akcijos" pramanytas nuodėmes, tai kas čia būtų nuostabu, jei ir toliau tokia praktika būtų tęsiama? Kodėl dr. Karvelis to taip labai bijo, jei viskas tvarkoj?

SVEICARIEČIAI APLANKE LIETUVIUS VOKIETIJOJE

Rugsėjo mėn. lietuvių Bendruomenę Vokietijoje aplankė, kontakte su Krašto Valdyba, šveicariečių-lietuvių šalpos komiteto pirmininkas p. B. Thomas palydovais, katalikų kun. vikaru Schmid ir jo broliu, teologijos studentu, evangelikų kun. Schwyn ir The ligonių globėja p-le Niederer.

Svečiai aplankė Krašto Valdybos būstinę, Vasario 16 gimnaziją ir stovyklas Muensteryje, Wehnene, Diepholze, Hamburge, Pinneberge, Luebecke ir Neustadte. Svečiai buvo sujaudinti sunkia tremtinių būkle, ypač barakinėse stovyklose. Lankytojai išsivežė daug įspūdžių ir medžiagos iš tremtinių gyvenimo, kurį užfiksavo ir spalvotose bei juodai baltose nuotraukose. Kun. vikaras Schmid jau rugsėjo 15 d. Zueriche laikys viešą paskaitą apie savo laikymąsi pas Vokietijos lietuvius.

Yeager FOR BRAKES
WHEEL ALIGNING on all cars
BY EXPERTS WHO REALLY KNOW HOW
Raybestos
TIME PAYMENTS
SPECIALISTS SINCE 1920
6615 CARNEGIE
PHONE HE. 2-2455

Tiktai

Stroh's

turi skonį kaip

Stroh's

kadangi

Stroh's

yra Amerikos vienintelis

Ugnimi Gaminamas alus.

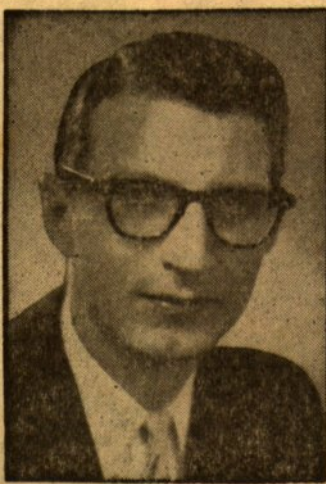
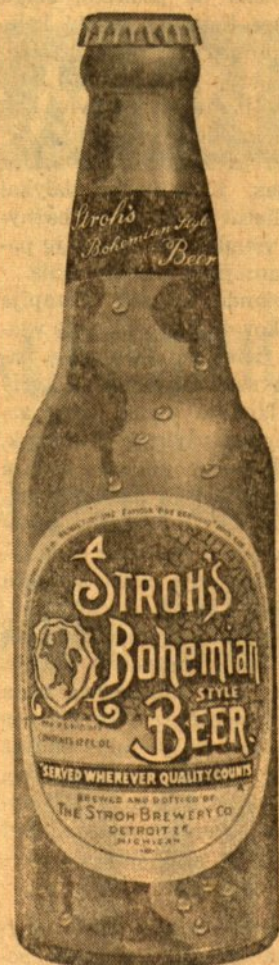
(Gaminamas ugnimi 2000 laipsn.)

Jums patiks

Stroh's

jis yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS

Rink Demokratą

MAYORU

JOSEPH W.

BARTUNEK

BALSUOKIT pirminiuose rinkimuose
ANTRADIENĮ, SPALIO MĖN. 4 D.

THE DEMOCRATIS PARTY

Ray T. Miller, Chairman
George GreenBronis Klementovicz
James Donnelly

X | JOSEPH W. BARTUNEK

Klaidos, kurių nebegalima kartoti

Senosios kartos Amerikos lietuviai yra padarę daug klaidų. Jiems čion atvykus, iš prispaustos Lietuvos daugumoje beraščiams, teko labai daug pergyventi, kol susirado darbą, vietą apsigyventi ir pramokė keletą žodžių svetimos kalbos. Juos išnaudojo airiai, žydėliai, tikėjimo ir ideologijų vadai.

Seniems Amerikos lietuviams daugelis klaidų yra atleistina. Neatsižvelgiant tų visų trūkumų, jie sugebėjo įkurti savus laikraščius, draugijas, teatrėlius ir siekti kiek aukštesnės kultūros.

Tarpe tų senų ateivių atsirado ir pilnai susipratusių, kurie ryškiai kovojo prieš visus išnaudojus ir skleidė šviesa savo broliams lietuviams. Tarpe šių galima paminėti dr. Šliupą, Juozą Paukštį, kun. Burbą, Silvestrą Paukštį, žemantauską, Tareilą ir daugelį kitų. Tiksliai dalis šių žmonių nurodytų pataisų buvo įvykdyta, būtent — atsisakymas lietuvių nuo lenkų, daugelyje vietų įsigijimas savo kapinių ir savų namų. Bet sena rekomendacija, kad lietuviai neaprašytų savo nuosavybės, būtent bažnyčių, vienuolynų svetimiems vyskupams, buvo apleista.

Velionės vyras, sujaudintas mirties įvykio, greitai pasirašė pomirtinę ir tokiu būdu tapo aukla dažnai vykdomo raketo.

Pirmutinis žingsnis tai nuvedimas į karstų sandėlį, kad įbrukus "tinkamą" karstą. Jis jam sakė: "Matai, Tamsta, gali pirkti pigų karstą, vos už dvyliką šimtų dolerių" (karstas tikrenybėje kainuoja porą šimtų dolerių fabrike), bet savo mylimą to-

nos, daugiau šokių ir linksmumo, o mažiau alkoholio, būtų kaip tik vietoj. Perviršis tokių išlaidų galėtų būti įdėtas į nuolatinį fondą Lietuvos laisvinimui, studentų stipendijoms ir senelių globai. Toks elgesys mus įtikintų, kad naujakuriai tikrai atvežė mums ką tai naujo ir prakilnaus.

Čia skaitytojui paduodu tiksliai santrauką man atpasakotų neesnai įvykusių laidotuvių, kurios yra labai įsidėmėtinos mums visiems, nes jos pristato gėsmų graborių, kapinynų tvarkytojų ir visos tos rūšies spekuliantų, kurie naudoja iš žmonių nelaimės.

Mirus šeimos narei, tuoj atbėgo graborius sužinoti, kiek velionė turėjo apdraudus. Ištyrus, kad \$10,000.00, tada jis per "ašaras" įtikino našlį, kad pasirašytų šią apdraudą, o jis prižiūrės viską, kas tik surišta su laidotuviemis, o likusią sumą pinigų jam sugrąžins.

Velionės vyras, sujaudintas mirties įvykio, greitai pasirašė pomirtinę ir tokiu būdu tapo aukla dažnai vykdomo raketo.

Pirmutinis žingsnis tai nuvedimas į karstų sandėlį, kad įbrukus "tinkamą" karstą. Jis jam sakė: "Matai, Tamsta, gali pirkti pigų karstą, vos už dvyliką šimtų dolerių" (karstas tikrenybėje kainuoja porą šimtų dolerių fabrike), bet savo mylimą to-

kiame grabe nelaidosi. Nešant kapines dar gali renkenos nu-pulti ir padaryti tau gėdą ir tavo draugams nemalonumą. Ot, už du tūkstančius yra daug geresnis, bet ir šis yra perprastas. Jis greitai supūtų. Aš patariau štai šitą bronzinį. Tada gerbs-tave jos giminės ir tavo draugai, matydami, kad savo mylimą taip aukštai įvertini".

Šis vargšas, pagautas ant "salesmano" meškerės sutiko su trijų tūkstančių dolerių karstu. Gudrus graborius tęsia toliau: "Tokį grabą tiesiog į žemą negalima kišti. Jam reikalinga betoninė skrynja, ko ir įstatymas reikalauja. (Mat, graborių įtakoj toks įstatymas buvo prarastas). Tokia skrynja kainuoja vos du šimtų dolerių, bet už keturis šimtus dolerių nepraleis vandens".

Suprantama, kad sutiko su keturiais šimtais dolerių.

Toliau graborius mūsų našlį supažindino su kapinyno pareigūnais. Tie jam sako: "Paprastai duobė tik pusterčio šimto dolerių, bet, gi ir tau reikės vietos. Tai už dvi vietas bus penki šimtai dolerių. Bet čia yra klonis, gali vanduo įeiti. Ten ant kalnelio — yra septyni šimtai dolerių, bet be abejo, Tamsta norė-tum pastatyti paminklą. Dėl paminklo reikia didesnio sklypo žemės. Už penkiolika šimtų dolerių užtektų vietos visai Tavo še-

SKAUTAI

DAINAVA IR BANGA — NE VĖTROS, BET SKAUTŲ STOVYKLOS

Prieš mokslo metų pradžią Atlanto pakraščio skautiškasis jaunimas smagiai pastovyklavo "Dainavos ir "Bangos" stovyklose. "Dainavos" stovykloje prie Putnam, Conn. stovyklavę apie 160 skautų-čių. Stovyklai vadovavo vyr. sktn. S. Putvytė, kuriai talkininkavo visų vienietų vadovai atvykę "Dainavon". Stovyklines dienas be įprastų užsiėmimų ir darbų labai pajavairino laikraštėlis "Dainavos Dienos", kurį redagavo pschn. R. Kezys. Ypatingai geras buvo maitinimas. Už tai stovyklautojai reiskia nepaprastą padėką p. Br. Jucenienei, kurios rūpestingose globoje buvo "Dainavos" virtuvė.

"Dainavos" laukai pasižymėjo puikiais pasirodymais. Uždary-

mai, ir ten gali tokį paminklą pastatyti, kokį tik nori."

Žinoma, mūsų žmogus paėmė sklypą už penkiolika šimtų, paminklą pastatė už tūkstantį dolerių, už gėles vėl apmokėjo du šimtus. Pagaliau iš graboraus jis gavo iš dešimties tūkstančių mažiau negu keturis tūkstančius dolerių.

Skaitytojau, šitas įvykis yra aprašomas tik apsaugos tikslui. Būtent, kad mes, lietuviai vengume tapti aukomis visokių sukčių ir prigavikų.

Dagys

mo iškilmėse ir paskutiniame lauže dalyvavo per 250 svečių iš plačių apylinkių. Darbo Dienos savaitgalį ir stovyklautojų skaičius paaugo iki 230.

"Dainavos" stovyklautojai-jos, atjausdami sunkiai didžiulio potvynio nuslaubtus Putnamo gyventojus, atsisakė nuo vienos dienos pavakarių ir jų pinigų perdavė Putnamo Raudonajam Kryžiui su guodžiančiu lietuvių skautų raštu.

Gėris Penikas nufilmavo spalvotame filme "Dainavos" stovyklos vaizdus ir darbus. Tuos mielus vaizdus netrukus gausime pamatyti sueigose.

Rugsėjo 10-11 d. bostoniškų am. skautų Loon Pond stovykloje (prie Lakeville, Mass.) buvo praleistas smagus savaitgalis "Bangos" stovykloje. Iš viso At-

lanto pakraščio "Bangon" suvažiavo per 110 skautų vyčių, vyresniųjų skaučių, akad. skautų-čių ir vadovų. Stovyklos tikslas — pasidalinti praėjusios vasaros skautiškųjų darbų išpūdžiais bei patyrimais, atsigauti gamtoje prieš mokslo metų pradžią ir pasportuoti. "Bangai" vadovavo pschn. R. Kezys, jam talkininkavo — G. Vildzius, Č. Kiliulis, V. Strolia, M. Leknickaitė ir Michaelytė.

Buvo prarastos tinklinio varžybos tarp Bostono, Brocktono, Hartfordo, New Yorko, Worcesterio ir Waterburio vietovių rinkinių. Laimėtojai tapo bostoniškiai. Irklavimo lenktynėse laimėtojai buvo — 1) Venckus, 2) G. Dragunevičius ir 3) A. Alksninis. Skautų trumpos dist.

SIOJI ŠEIMA NORI IR GALI EMIGRUOTI Į USA, BET NETURI KAS JIEMS BUTO IR DARBO GARANTIJĄ DUOTŲ

Juos ir daugelį kitų lietuvių lankydamos, patiriu tokius nusikundimus: "Nusibodo mums klajokliais būti, be tėvynės, be pastogės, be darbo ir be geresnės ateities ir iš šalpos gyventi. Gelbėkite mums išvykti į Ameriką".

Tokių šeimų ir pavienių prašančių garantijų Vokietijoje, Austrijoje, Prancūzijoje ir Belgijoje yra apie 1000 asmenų. Jų vardu nuosirdžiai prašau Amerikos lietuvių ištieti jiems pagalbos ranką, suteikiant buto ir darbo garantijas, pasirenkant šeimą ar viengungį iš BALF spaudoj skelbiamo sąrašo arba kreipiantis į BALF Centrą: ULRA, 105 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.

Kan. Dr. J. B. Končius, BALFo Pirmininkas

plaukime laimėtojai buvo — 1) mis pastatais — "Nida", "Put" skaučių — 1) Mališauskaitė ir ūselis, 2) Minkaitis ir 3) Sležas; 2) V. Kiaunytė. Skersai "Narūčio" ("Loon Pond") ežerą pirmieji perplaukė Minkaitis, ūselis ir Mickūnas.

Stovyklautojams pašnekėjus skaitė prof. Vaclo. Biržiška, vyr. sktn. V. Čepas ir v. s. L. Čepienė. "Šlapia Banga" laikraštėlis neišlaikė humoristinės lygsvaros. (sks)

MELYNI TAKELIAI — MELYNAS PAPIEVIŠ...

Kuršių Neringoje yra nepaprastai puiki savo aukštomis kopomis bei pušynais apgaubta Juodkrantė. Netoli jos Kuršmārėse yra mažas "Gintaro" uostas, nes kadais ten buvo kasa-mas gintaras. Šiuos simbolinius vardus Chicago jūrų skautai ir skautės buvo pasirinkę savo stovykloms prie Pewaukee ežero (Wisconsin valst.) mielojo sk. bičiulio P. Basčio žemėje.

Ąžuolų apsuptame klony buvo jūrų sk. "Gintaro Uostas", kurio vidury su vėliavomis į padanges stiebesi laivo stiebas. Į palapines iš vieno ąžuolo žiūrėjo lietuviškas kryžius. Kitame ąžuole buvo įrengta meteorologijos stotelė — su barometru ir vėjo rodykle viršūnėje. Jūrų skautų ir jaunių rajonus puošė prasmingi papuošimai, kuriems naudota vietoje rasta medžiaga.

"Juodkrantės" ir "Gintaro Uosto" stovyklos, kurioms vadovavo sktn. M. Tumienė ir j. sktn. A. Aglinskas, gražiai tarpusavyje sugyveno ir dalinosi bendru darbu bei patyrimu jūrinės skautybės žiniose. Maitinimas buvo geras ir tvarkingas.

Didesnę šių stovyklų užsiėmimų dalį sudarė buriavimas tri-

mis pastatais — "Nida", "Put" ir "Vėtra". Jūrų skautės ir jauniai instruktorių ir vyresnių jūrų sk. prižiūrimi turėjo daug mielių praktinio buriavimo valandų. Studijuotos specialios jūrų sk. programos, irklavimas ir lavintasi plaukti bei nardyti.

Vieną dieną "Gintaro Uosto" vadovybė buvo pavesta jaunesniųjų vadovų atsakomybei. Tadien — valt. F. Simaitis — viršininkas, valt. B. Urbonas — komendantas ir valt. A. Šlapkauskas — vadovybės narys, savo uždavinį puikiai ir pavyzdinai atliko.

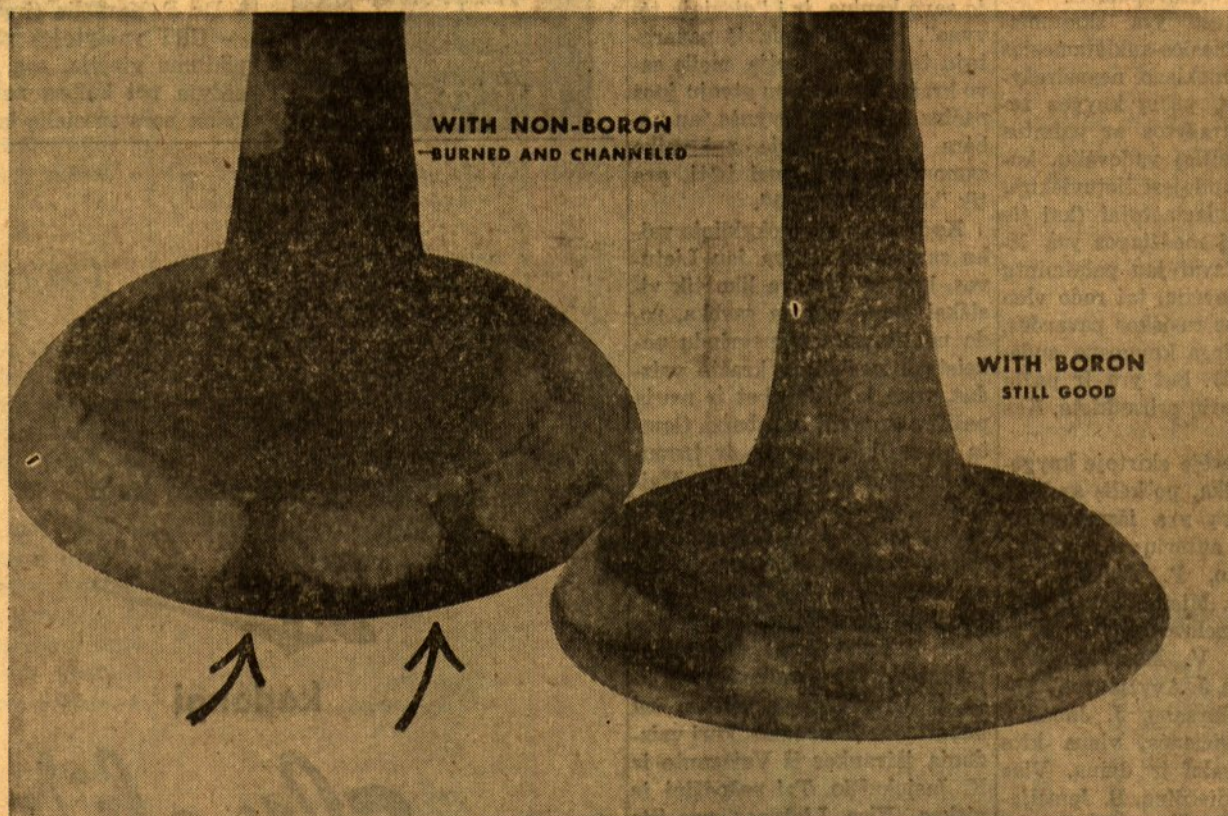
Stovyklose buvo bendrai prarastos "Jūros Diena", kurio suvažiavo daug stovyklautojų tėvų bei sk. bičiulių. Šios dienos programoje visiems didelę staigmeną padarė Chicago oro skautai, kurių vadovai pschn. V. Černius ir Zapkus atskrido lėktuvu ir ežeran numetė bonkoje sveikinius "Jūros Dienai" ir visiems stovyklautojams. Tiedu oro sk. vadovai kitadien buvo malonūs jūrų skautų stovyklos svečiai ir dalyvavo lauže. Stovyklas žodžiu sveikino Seserijos Vyriausioji Skautininkė v. s. O. Zailskienė, "Aušros Vartų" t. tuntininkė sktn. Seliūnienė ir tėvų-rėmėjų vardu pulk. J. Tumas.

Abiejose stovyklose buvo 82 stovyklautojai. Pirmoji jūrų sk. stovykla dėka vadovų pasiūlytumo ir stovyklautojų darnaus darbo puikiai pavyko. Joje buvę ir nebuvo su nekantrumu laukia kitų metų vasaros stovyklos.

(sks)

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

BORON Dvigubina VOŽTUVŲ AMŽIŲ!

Šie vožtuvai yra paimti iš sunkvežimio, naudoto lygiose sąlygose. Vožtuvas kairėje yra iš sunkvežimio, kuris nenaudojo Boron gasolino, neišlaikė dėl sunkių spaudimų ir kraštai idėgę. Vožtuvas dešinėje yra iš sunkvežimio,

naudojančio Boron gasoliną. Jis turi daug mažiau idėgimų ir gali būti naudojamas dar daug tūkstančių mylių.

"Traveling Torture Chambers" parodo, kad!

Šie sunkvežimiai yra "traveling torture chambers", kurie važiuoja 60 mylių per valandą ir 20 valandų per dieną bėdant vožtuvus.

Specialūs bandymai parodo, kad naudojant Boron Gasoliną, vožtuvai išsilaiko du kartus ilgiau. Jums, mašinos savininkui, tas reiškia tūkstančius papildomų mylių.

Per vožtuvų bandymus sunkvežimiai buvo prikrauti žvyro ir pritaistyti "wind drags", kad motorai naudotų visą jėgą. Pusė iš jų naudojo Boron Gasoliną, gi kiti ne Boron gasoliną. Jie važiuavo 60 mylių per valandą ir 20 valandų per dieną, kol vožtuvai sugedo. Visi sunkvežimiai, kurie nenaudojo Boron Gasolino, sugedo pusiaukelėj. Pabaigoj bandymų, kurie naudojo Boron Gasoliną, vožtuvai dar buvo sveiki.

Tas vožtuvų bandymas yra tik vienas pavyzdys, kaip Boron padeda motorui.

© 1955 SOHIO *Patent applied for, U.S. Trademark registration applied for.

A Great New Motor Fuel

Discovery by

Įvairaus užsiėmimo ir foto paroda šiais metais rengiama spalio mėn. 1-9 dienomis Public Auditorium patalpose. Parodoje galima daug naudingų dalykų išmokyti, todėl patartina ją pamatyti.

Svarbiausios Europos žinios

(Atkelta iš 1 psl.)

tarptautinė švento Eriko, Stockholm patrono pramonės paroda. Aplinkybės buvo tokios, kad jį dominuodavo Rytų valstybės. Gal daugiau nei kas švento vardo bijodami, sovietai čia šiemet pasirodė tik pirmą kartą. Vakarų Vokietija dalyvavo jau pernai, grįžo skaitlingai savo gaminiams ir šiemet. Pirmą kartą šiemet dalyvavo Jungtinės Amerikos Valstybės, Indija, Egiptas, Izraelis ir Ispanija. Bet nebuvo matyt Anglijos, Prancūzijos, Belgijos, Italijos, Portugalijos, Suomijos ir, nuostabu, nuolat dalyvavusios Lenkijos. Ar dėl geros kaimynystės ar dėl ko kito, Danija ir Norvegija nepasirodavo.

Geriausią įspūdį spaudoje ir lankytojams paliko Olandijos, Indijos ir JAV skyriai. Olandija ne tik savo gėlių ir vaisių geru derliu ir grožiu, bet ir nepaprasta tvarka ir mokėjimu sudaryti bendrą, įvairų ir patrauklų vaizdą. Pasirodo, kad olandai moka pasirodyti ne tik gėlėmis, vaisiais ir sūriais, bet taip pat ir savo amatų, tekstilės ir namų reikmenų gaminiais. Indai parodė, kad nežūrint jų krašto begalinio skurdo ir susmukimo prietaisų, jie vis dėlto per ilgus amžius išugdė savitą, neapsakomo grožio ir žavinčio turtingumo kultūrą. Šilko audinių, medžio, dramblio kaulo drožinių, vario, aukso ir sidabro nepaprasto kruopštumo ir aukšto skonio dirbinių.

Amerikiečiai neišstotė daug, bet drauge ir apsieičia. Jie apsiribojo parodomu vidutinio amerikiečio modernaus buto, su pačiu butu ir jo gyventojais, pilnu įrengimu. Be to sumaniai spinduliuojančiose periferijose visa tai, iš ko jis sau, šeimai, butui ir gyvenimo patogumui gali pasirinkti. Tarp virtuvės įrangos, sodelių reikmenų, baldų, apavos, išvežinių ir darbo rūbų, televizijos, radijų priimtuvų ir kita. Skyriui buvo pastatytos iš plieno ir drobės atskiros labai įdomios dviejų aukštų patalpos. Su dideliais langais, skaise erdve. Daug kas dar buvo pačioje Amerikoje nematyta. Viskas rodė gerą stilių ir veržlią dvasią.

Bolševikų buvo užsimanyta lankytojus nustebinti, pritrękti. Pasirodo ne kuo kitu, o eksponatų gausumu. Kuriems buvo nusamdyti ištisi teniso stadionai. Jų mažesni gal atkirpus Rytų Vokietijai. Parodyta viskas, ar beveik viskas, ką žmogus gali užtikti didelėje Sovietų Sąjungoje. Visos jėgų rūšys plačiuose kvadratuose po stiklu, kailiais, turima tekstilė, porceliano ir krikštolo dirbiniai, konservai, dešros, rūkyta ir sūdyta žuvis, buto papuošalai, baldai, daržovės, vaisiai, atvirukai, fotografijos, įrištos ir neįrištos knygos, plūgai, kuliamosios mašinos, viny, fabrikų įrankiai ir motorai. Tik mašinos, viny, kailiai ir motorai daro vidutinės pažangos įspūdį. Javai, daržovės, vaisiai — iš tolo nepasirodys greičiau olandiškųjų. Tekstilė — gal padarytų įspūdį pasaulio nemačiuosiam burliokui ar samojėdum. Dešros, žuvis, konservai — ką žmogus matydavai prieš 40 metų paprastoj Maskvos krautuvėlėje. Keramika, krikštolas, kiti buto papuošalai iš tų pat laikų ir jei ne menkiausias, tai anų laikų labai vidutinės kultūros. Bendras įspūdis neturto, dvasios skurdo.

Sovietų propaganda vienas daiktas, o tikrovė kitas. Taip, turima laikas geresnio parodyti Maskvos ir Leningrado liuksuose viešbučiuose, bet turima raudonai rojų plečiant iš ten matyt nieko negalėta paminti.

Bolševikinės ekskursijos

Sovietai intensyviai draugiškumo ofenzivą švedijai. Anksčiau dažnai ir gausiai dalyvauta sporto varžytinėse, vis dažniau siūsta įvairios delegacijos, artis-

tai ir paskaitininkai, dabar praversta pro geležinę uždangą sklę ir "eiliniais turistams".

Pirmos jų grupės turėjo čia atsirasti prieš mėnesį, nustatytą dieną ir valandą. Atsirado tik dabar. "Nepasimetimo" sumetimais bolševikai buvo panorėję leisti savo piliečius pasidairyti "atsilikusioje" švedų žemėje tik surašę juos vienam pase. Švedai, kitur nuolaidūs, atsisakė suaugusiems duoti bendrą įvažiavimo vizą. Bolševikų matyt ilgai galvota kas daryti, pagaliau išleista 40 turistų. Su savais vertėjais ir įterptais "prižiūrėtojais", kurie kaip paaiškėjo seka savųjų ne tik kiekvieną žodį, bet net gestus ir žvilgsnius. Mačiusių pasakojimais daro tie turistai avių bandos svetimam miške įspūdį. Bet oficiozinė ir komercinė spauda vis dėlto jais labai domisi ir padrąsina juos savo simpatingais aprašymais.

Profesoriaus B. Nermano straipsnių rinkinys Baltijos valstybių reikalu

Švedijos estai ir latviai išleidi šį rudenį Baltijos komiteto pirmininko, prof. B. Nermano, seno ir energingo visų mūsų draugo, seniau švedų spaudoje paskelbtų straipsnių ir įvairiomis progomis viešų kalbų rinkinį. Tai bus per 200 puslapių knyga. Straipsniai gražūs, stipriai motyvuoti, kalbos ugningos. Knygos leidimas kaštuos apie 5000 kronų. Birger Nerman lietuvių nuo latvių ir estų neskiria, visus lygiai gina.

Nežmoniški sovietai

Tuo vardu liberalų mėnesinis Samtid och Framtid rugsėjo mėnesio sąsiuvinyje įdėjo ilgoką I. Šeiniaus straipsnį.

Vasarą ėjo švedų spaudoje mažos diskusijos apie nacių Vokietijos žiaurumus. Ne vienas tvirtino, kad panašių žveriškumų iš anapus geležinės uždangos nebuvo girdėt. Lietuvos patirtimi, karininkų Petruičio ir šovos aprašymais, daktaro Devenio, kanaaninko Petraičio ir kitų prisaukintais parodymais Amerikoje stengiamasi, plačiai cituojant straipsnyje įrodyti, kad sovietų nežmoniškumas nei kiek ne mažesnis. Jis tik kitoniškas, sistemingesnis, neretai prilygsta nutęstam apeiginiam žudymui.

Bolševikai išnaudoja savo aukas ekonominiai, kaip vampyrai iščiulpia jų kraują iki paskutinio lašo. Jei Hitleris skaitė, kad žydai jam pastoję kelią tūkstanties metų valstybėn, tai bolševikai skaito savo trukdytojais žymiai didesnius žmonių skaičius, visus visuomenės sluoksnius, kurie jiems nepritaria, nuo galvojančio darbininko iki kunigo ir profesoriaus.

"Jei Vakarai ir Vakarų kultūra tokie vertingi, ką gi, tegul nesidomi tų žmonių likimu. Bet jei taip, tegul tada ir nesididžiuoja savo kultūriniais dėsniais ir nekaltai apie savo aukštą žmogaus meilę. Vieno vis dėlto nereikėtų pamiršti, bent praktiniais realios politikos sumetimais. Gražiomis bolševikų kalbomis apie atoslūgį nereikėtų leisti save užmigdyti, bent kol jie nepaliuosuos oku-

VASARIO 16 GIMNAZIJOS 1954-55 METŲ APYSKAITA

Vokietijos Krašto Tarybai pateiktoje apyskaitoje gimnazijos metinės pajamos ir išlaidos suvestos 300.000 DM sumoje. Didžiausioji pajamų pozicija yra rėmėjų būrelių įnašai ir aukos — 268.000 DM sumoje.

Iš šios aukų sumos gauta būrelių įnašų per Balfą 121.000 DM, betarpiškai 85.000 DM, maisto produktais 31.000 DM ir inventorium 30.000 DM. Pažymėtina, kad maisto produktų didžiausioji dalis gauta iš Balfos.

Pajamos inventorium apyskaitiniais metais buvo tokios žymios todėl, kad gauta iš US armijos aviacijos vyr. būstinės didelė auka inventorium, kaip lovos, čiužiniai ir lovų bei kitais baltiniais bendros 30.000 DM vertės. Likusių pajamų sumą sudaro įsiskolinimas, siekiantis 26.000 DM, pajamos iš kaulių ūkio ir bulvių derliaus,

puotų valstybių ir nenustos žudę beginklį pavergtų tautų. Sovietai nori taikos ir ramybės tik patiems sau, kad lengviau galėtų asimiliuoti ką prisigrobė ir geriau pasirodys naujiems "išlaisvinimo" grobimams. Sovietų rusai, nesupratę socializmo ir jį sudarę, įsikėlė galvon, kad jie turi atlikti misiją pasaulyje".

P A D Ė K A

Didžio liūdėsio valandą, mirus brangiam vyrui, tėvui ir broliui dailininkui ir architektui Petriui Kiaulėnui, visiems mūsų nelaimę išgyvenusiams — mus visokeriopai rėmusiems ir guodusiems — reiškiamo nuostabų padėką, ypač tėvui L. Andriekui, tėvui B. Bagdonui, kun. V. Dabušiui ir kun. V. Pikturnai, teikusiems velionii paskutinį dvasinį patarnavimą, ir laidotuvių direktoriui J. Garšvai, rūpestingai tvarkiusiam laidojimo reikalus; taip pat kun. S. Ylai, Putnamo Nekalto Pradėjimo vienuolyno seselėms, velionies kolegoms architektams, inžinieriams ir dailininkams, savo parama pradžiuginusiems paskutines velionies gyvenimo dienas.

Vassia Kiaulėnienė, duktė
Laura ir sesuo Elzbieta
Vilkienė

Respublikonai šiais metais į miesto mayorus turi tik vieną kandidatą — Kermit K. Neely. Kandidatas į pirminius rinkimus spalio mėn. 4 d. eina šūkiu: už geresnį ir greitesnį susisiekimą, už švaresnį Clevelando miestą. Jis turįs planus kaip to galima atsiekti su mažesne išlaidom, negu dabar padaroma.

NAUJAS OLDSMOBILE?

Norėtumėt vieną turėti?

NORITE GERO PATARNAVIMO

ir

LAISVO SUSITARIMO?

Ateikit pas Alex KUNEVIČIUS

MICHAEL OLDSMOBILE CO.

10640 St. Clair Ave.

MU 1-7000

Atidara pirmad.-trečiad.-penktad. vakarais. Šeštadienį po pietų.

iš mokinių tėvų įnašų ir pereitų metų pradžios saldo kasoje bei einamojoje sąskaitoje. Pažymėtina, kad įsiskolinime yra gimnazijos skola Krašto Valdybai per 6.000 DM ir skola finansų įstaigai už inventorijų apie 3.500 DM. Tikimasi, kad vokiečių finansų įstaiga šių metų bėgyje inventorijų perleis galutinai už 500 DM ir tuo būdu įsiskolinimas sumažės 3.000 DM.

Išlaidų pozicijose žymiausia dalį sudaro mokinių maitinimas, kuras, šviesa, švaros ir sveikatos palaikymas, mokinių kelionės, auto eksploatacija bei eiliniai remontai bendroje 107.000 DM sumoje. Administracinės išlaidos, kaip atlyginimai, mokesčiai, socialinis draudimas, mokinių draudimas nuo nelaimės, spauda,

informacijos, raštinės, pašto, telefonų ir kt. išlaidos sudaro 129.000 DM. Likusią sumą sudaro buhalterinis pervedimas paaukoto 30.000 DM inventoriaus į turto s-tą, likučiai grynais kasoje ir einamojo sąskaitoje, nesunaudoto kuro ir maisto likučiai viso 28.000 DM sumoje ir 5.000 DM įvairių išlaidų.

Aukšta maisto likučių suma susidaro todėl, kad suaukotas maistas yra daugiausia riebalai, pienmilčiai ir kiaušinių milteliai, t. y. tokie produktai, kurių suvartojimas ilgiau užsitęsia. Šiaip skolos už mėsą, duoną, pieną, kurą ir kt. produktus, sudaranti apie 16.000 DM neturi ryšio su maisto sandėlio ištekliais, nes tai yra trumpalaikės skolos už kasdieninį ir būtiną suvartojimą.

DON McCULLAGH SAKO:

Pirk su pasitikėjimu ir važiuokit patenkintas

1951 Chevrolet 4 durų mašina. Radijo, šildymas, automatas ir sėdynių apdangimai. Mažai įvažiuota. Tikrai gera mašina. \$445	1950 Studebaker Champion 4 durų mašina. Radijo ir šildymas. Ekonomiška šeimos mašina. \$195	1953 Ford 2 durų mašina. Radijo ir šildymas. Švartai iš lauko ir vidaus. \$795
1954 Chevrolet 3 pasirinkimai. Super 4 durų mašina. Su priedais. Vieno savininko mašinos. \$895	1952 Plymouth 2 durų mašina. Su radijo ir šildymu. Važiukit, pirkit. \$345	1953 Chevrolet Bel Air Hardtop. Radijo ir šildymas. Švartai. \$995
1949 Buick Super 4 durų mašina. Radijo, šildymas ir automatas. Būtinai pamatyk. \$375	1952 Chevrolet 2 PASIRINKIMAI 2 durų mašina. Radijo, šildymas ir automatas. Palygink bet kur ir pirk pas mus. \$495	1950 Buick 2 durų Sedanette. Radijo šildymas ir automatas padaro gerą pirkinį. \$245
1953 Chevrolet 1 tonos panel. Puikus motoras, rėmas ir padangos. \$595	1948 Chevrolet 1 tonos panel. Geras motoras, rėmas ir padangos. Geras pirkiny už pigią kainą. \$195	1949 Dodge 4 durų mašina. Radijo ir šildymas. Nepraleik. \$195
1948 CHEVROLET 1 tonos panel. Geras rėmas, motoras ir padangos. Geras pirkiny už pigią kainą. \$195	1954 Chevrolet 1/2 tonos panel. Mažai įvažiuota — puikus stovis. \$875	

DON McCULLAGH

CE. 1-7064

1258 E. 105th at SUPERIOR

Clevelando naujausias Chevroleto pardavėjas

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Pirk šiandien,
o sąskaitas
mokėsi tik po
lapkričio 1 d.

SU KALNIERIUM

ir šiltu pamusalu

Iškilavimo paltas

19^{.95}

DYDŽIAI 10 iki 16

Spalvos:

- Mėlyna
- Šviesi ruda
- Vandens
- Pilkas
- Ružava

Idealus paltas kelionėms bei kasdieniniams reikalam. Grynos vilnos. Kailio apykaklė, šiltas pamušalas, puikus modelis. Atverstos rankovės, gilios kišenės. Jausies šiltai — dėvėsi ilgai. Kaina žema.

Nauduokis
mūsų naujų
mokėjimo planų
NEREIK
ĮMOKĖJIMO

Pašto ir telefonu užsakymai priimami
šaukite Cherry 1-3000

The May Co.'s Women's Coat Department

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KAS SUKA
VALDŽIOS
ANTRĄ RATĄ?

(Tęsinys iš pereinamo nr.)

Respublikonas senatorius iš Indianos, William E. Jenner, toliau įrodinėja:

"Šis konfliktas tarp mūsų valdžios dviejų galvų nesibaigs, kol viena ar kita bus visiškai sunaikinta. Per eilę metų mūsų valdžia buvo traukiama į priešinigas puses, kad padarytų savo nuosprendžius.

Taip vadinamo Tydings Komiteto tyrimai (demokrato, prie Trumano) atskleidė aiškius įrodymus, nežūrint pastangų numatytus įtarimus asmenis išteisingai, kad galinga, žiauri grupė vadovauja mūsų veiksmams sovietų naudai. Tas nėra naujiena. Kongreso komisijos tuos įtarimus darė per eilę metų.

Russell komitetas, kuris tyrinėjo gen. MacArthur'o paliuosavimą, ir Senato Vidaus Saugumo Komisijos tyrinėjimai parodė, kad slapta grupė mūsų valdžioje paruošė savo užsienio politikos kryptį, savo tikslams, ir dideliu sumanumu, kantrybe ir užsispyrimu ją pravedė, nepaisant legaliai įsteigtos užsienio politikos, kurią nustatė Kongresas ir prezidentas.

1951 ir 1952 metais Kongresas, ypatingai Senatas, vedė karštus debatus nušviesti tos pasalingos slaptos politikos grupės įtaką.

Žinome tos slaptos grupės laimėjimus:

Nugalėjus Japoniją II pasaulinio karo metu, mūsų oficialė užsienio politika buvo sustiprinti ir ginti Kinijos nacionalistų vyriausybę. Ta slapta grupė mūsų valdžioje pravedė savo — remti komunistus, išreikalavo "bendro fronto" vyriausybę su komunistais valdžioje. Mūsų įgaliojimai, leide kinams komunistams pasilaikyti savo ginklus, davė jiems ilgas paliaubas susigrupuoti ir apginkluoti savo armijas. Ir uždraudė teikti ginklus nacionalistams".

Formozos klausimas

"Nuo 1950 metų, mes turim dvejopą politiką nacionalistų kinų atžvilgiu Formozoje. Mūsų oficiali politika buvo remti legalią nacionalistų vyriausybę ir padėti jai apsiginkluoti. Kongresas paskyrė tam tikslui pinigų pakartotinai, kaip reikalingą žygių mūsų pačių apsaugai. Tačiau ta pasalinga jėga mūsų valdžioje reikalavo Ameriką "atsipalaiduoti" nuo nacionalistų. Jų tikroji politika Formozos atveju yra lygiai tokia pat kaip Korėjos atžvilgiu, kaip ją buvo nušatęs savo garsių patarimų prof. Owen Lattimore: leisti Korėjai atitekti komunistams, tik nepasirodyti, kad mes ją pastumėjam. Penki metai atgal, gruodžio m. 1949 m. — mūsų valdžia net buvo išsiuntinėję instrukcijas užsienio diplomatiniais postams, patariant nepasirodyti jokio apgalvestavimo, kad Korėja atitektų komunistams.

Korėjos karo metu, mes neva kariavom nugalėti Kinijos komunistus... tačiau ta nematoma grupė turėjo kitą politiką. Ji nustatė sutramdyti militare komunistų pergale. Ji pasiryžė varu sugražinti atgal Kinijos karių, patekusių belaisviais atgal į komunistinę Kiniją, kaip buvo leide komunistams varu grąžinti nelaimingus Europos pabėgėlius 1945 metais. Ji suplanavo palikti šiaurinę Korėją tuštumą, komunistų kareivių kontrolėje, iš kur jie galėtų infiltruoti pietinę Korėją, ir momento įsakyti įsiveržti į pietus, gerai paruošta ir išsilėjusia armija.

Ta pasalinga grupė laimėjo visus savo užsibrėžimus, išskyrus karo belaisvių grąžinimą, juos išgelbėjo Kongreso užsispyrimas ir nenuolaidus pasiryžimas mū-

sų karinių vadų.

Ta pačią dviprasmišką politiką galima rasti mūsų nuostatuose dėl Vokietijos, Austrijos, Italijos ir Graikijos, ir tragiškame sovietams visos Rytų Europos atidavime.

Vieša Amerikos visuomenės remiama politika, kuri veik visais atvejais pasmerkė pavergimą ir rėmė taikių tautų nepriklausomybę, jau visai sudilo. Laimėtoju visais atvejais yra slapta, sovietams draugiška politika. Mūsų politikai atsilaukė prieš komunistų pavyko tik Turkijoje, ir tik iki tam tikro laipsnio Graikijoje. Tačiau Apsaugos sekretorius Forestal (jis buvo pirmutinis naujai įsteigto kabinete Apsaugos posto sekretorius), kuris buvo pasiryžęs užkirsti komunistams kelią, ir kuris laimėjo tuo atveju prieš Trumaną, anksti buvo nuvarytas į kapus. Jo griežta ginkluota atspara prieš komunistų buvo pakeista švelnia politika teikti Europai ekonominę paramą.

Nuo 1945 iki 1952 metų sovietų galybė plito rytuose ir vakaruose... Konfliktas tarp laisvės ir vergijos nebuvo pralaimėtas Azijoje ar Europoje. Jis buvo pralaimėtas Washingtone, nes ta maža pasalinga grupė, kuri dirbo sovietų naudai, buvo galingesnė, negu žmonės, tik į Amerikos politiką.

Aš tikrinu jums, kad Eisenhowerio politika, ginti laisvąjį pasaulį, kur jam graso pavojus Formozoj, bus sugriauta, supūdyta, iškraipyta ir paversta į komunistinei Kinijai naudingą, jei mes nepasimokysim ir nesimsim dirbti, kaip privalėtume dirbti, šiandien, tuoj pat."

Pastangos jau dedamos

"Jau dabar migdymas pasireiškęs. Mes nuolat girdim ausyse skambant, kad ginti Formozą mums galima, tačiau kenksminga laikyti ir ginti Matsu ir Quemoy salas. Tai išeitų lygiai, jei UN pasakytų Amerikai, Jūs sušvelninsit santykius su sovietais, jeigu atiduosit jiems Aliaską, kuri arčiau sovietų, negu jūsų valstybės ribų. Sovietai sako Aliaska priklauso jiems... ir santykiai su sovietais sušvelnės tik Aliaską atidavus.

Kitas migdymas Eisenhowerio politikos tai tos pasalingos grupės tikrinimas, kad Formozą priklauso Japonijai, tat Amerika gali tą salą rengtis ginti, tačiau Quemoy ir kitos salos, arti žemyn, priklauso Kinijai. Ir jei mes kariausim už tas salas, mes tiesiog grąšinsim Kinijai. Tas argumentas aplenkia menką faktą, kad ne mes grąšinam Kinijai, bet Kinija mums. Jie negali paminti jų pakraščio salų kitaip, kaip tik užkariavimu. Jie kalba apie užkariavimą, bet ne mes.

VOTE

for

KERMIT KINGDON

X | NEELY

for

MAYOR

A vote for **NEELY** is a vote for:

- BETTER CTS SERVICE
- FAIR CTS FARE
- A SAFER, CLEANER CLEVELAND

ELECT **NEELY** TUESDAY, OCT. 4

Neely for Mayor Campaign Committee • Peter Begin, Sec.

A. Stempužienės debiutas operoj

Cafarelli Opera Co. rugsėjo mėn. 25 d. 8 val. vakaro, pradės 22 muzikos sezoną, gražioje Masonic Auditorium (5600 vietų) salėje statė operą "Hofmano pasakas".

Sis pastatymas Clevelando lietuvams tapo lyg ir garbės reikalas, nes vienoje iš pagrindinių rolių debiutavo Aldona Stempužienė.

Ši jauna dainininkė turi stiprų, malonaus tembro ir plataus diapazono kontroalą. Neseniai išėjusi laimėtoja Plain Dealer surengtame dainavimo konkurse, štai vėl bando savo jėgas, bet šį kartą jau operos pastatyme.

Kyla uždanga. Scenoje pasirodo Aldona Stempužienė. Rampos drugys atrodo jai svetimas, balsas skamba puikiai, dikičia aiški, valdyba laisva. Žiūrovą lietuvų pagauna malonus nusteblimas, o drauge ir pasididžiavimas matant puikią debutantę, kuri jau pat pradžioje skiriasi iš kitų tarpo ir tokia lieka ligi galo.

Katučių audrą susilaukė antroje veiksmo išpildžiui drauge su Myrtle Pappas žavųjį duetą.

Paskutinį kartą uždangai nusileidus lietuviai žiūrovai (apie 70 asm.) skirtėsi pakelta nuotaika džiaugdamės nauju tautietės laimėjimu.

Clevelando dienraščių muzikos kritikai jos pasirodymą pastebėjo ir teigiamai įvertino. Plain Dealer pirmadienio laidoj R. Holtkamp rašo: "Nicklaussės vaidmenį Aldona Stempužienė atliko gerai ir jos duetas garsioji barkarolė skambėjo patraukliai".

J. Frankel tos pačios dienos Cleveland Press laidoj pastebėjo: "Aldona Stempužienė nedėkingame Hoffmano draugo vaidmenyje pasirodė su švelniu mezo sopranu. Ji yra tikrai augantis talentas".

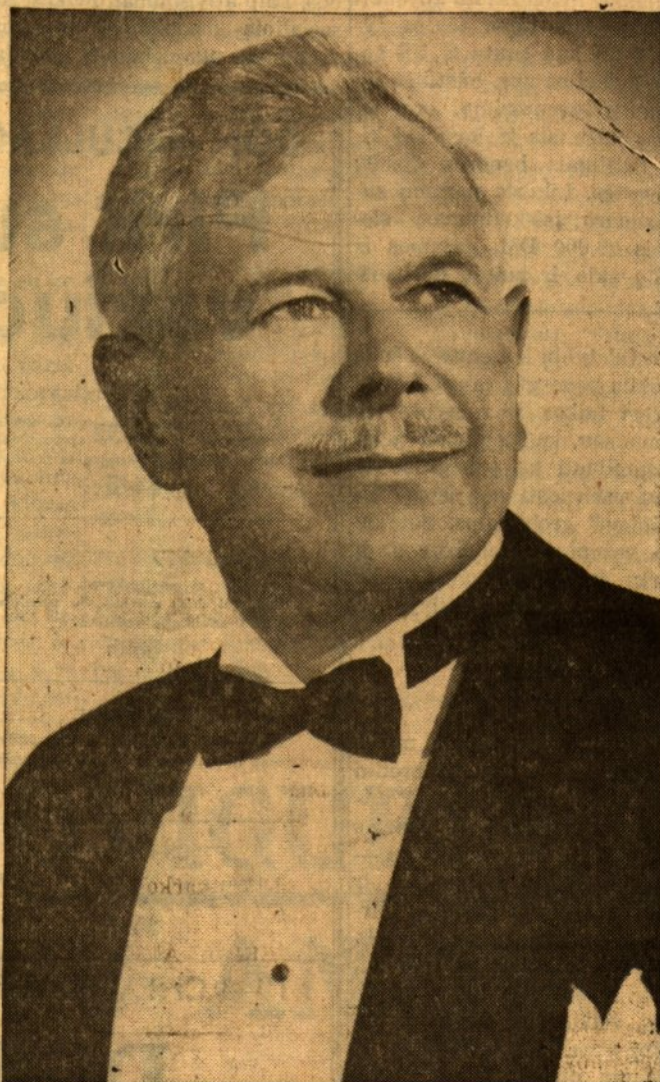
Po operos ponų Mikulskių rezidencijoje įvyko pobūvis, kuriame dalyvavo apie 50 svečių, jų tarpe ir amerikiečiai solistai dalyvavę operos pastatyme.

Mūsų dainininkę, pirmą kartą pasirodžiusią operos pastatyme, draugai pasveikino puokštelėmis gėlių ir muz. A. Mikulskis bei Dr. Z. Sabataitis atitinkamu žodžiu.

Trečias migdymas yra UN pastangos ten išreikalauti ir sulaukti karo ugnį. Ugnies sulaikymas pasakytų nacionalistams, kad jie niekad negalės savo žemyną atkariauti. Tai lyg būtų buvęs pasakymas Jurgiui Washingtonui, kad jis gaus ugnies sulaikymo sąlygas, jeigu jis pasilikis Valley Forge karo lauke, bet neprivalo stengtis užkariauti New Yorko ar Philadelphia ar Yorktowno. Ugnies sulaikymas paliuosuotų pradonusias armijas naujam puolimui Indokinijoje, kad ją visiškai pavergtų.

(Bus daugiau)

DIRVOS 40m. sukaktis

Studentų vadovybė kalba studentams

Mieli Kolegos, Kolegės,

Ateina ruduo, gi su juo mes vėl pasinersime į studijas. Su rudeni mūsų daugeliui pasibaigs vasaros darbai — linksmybės ir prasidės rudens rūpesčiai, kurie tęsis per žiemą ir pavasarį. Jūsų valdyba šia proga Jus nori pasveikinti — grįžtančius į universiteto rūmus, sustiprėjusius fiziniškai ir dvasiškai.

Grįžtančius norime pasitikti su darbu ir ateinančių metų planais. Jiems vykdyti reikės Jūsų visų paramos, pastangų, dalyvavimo. Tikime, kad neatsakysite, nes tik visu bendrom jėgom ir sujungtom rankom galėsime šį Sąjungos vežimą traukti pirmyn.

Savo tarpe tikimės pamatyti visą eilę naujų narių, tai šiais metais baigusią gimnazijas, vedus. Šį pavasarį gautas brandos atestatas atidarė Jums, naujieji studentai, duris į universitetų klases, laboratorijas, auditori-

jas, atidarė duris į šviesesnę ateitį, begalinį mokslo pasaulį, akademinį gyvenimą. Jūsų laimėjimais, pasiryžimu ir nusistatymu siekti aukštesnio mokslo visą lietuvių visuomenę džiaugiasi. Jumis didžiuojasi. Prie to džiaugsmo jungiasi visa studentija, šiose tremties sąlygose susibūrusi į Lietuvių Studentų Sąjungą JAV. Prieš Jus jau turėję progos studijuoti lietuviai tiesia ranką, sveikina Jus ir kviečia stoti į šios, visus lietuvius studentus jungiančios organizacijos narių eiles.

Tave kviečiame iš visos širdies: ateik į mūsų tarpą, įsijung į darbą, veikimą, kurio yra taip daug ir visose plotmėse. Ką bebūtum pasiryžęs studijuoti, kokį vaizdą bebūtum susidarys apie gyvenimą ir pasaulį, Studentų Sąjungoje Tavo gabumai, atsižvelgti į jaunatvišką nuotaiką, pasiryžimas ir sumanumas tilps, yra ir bus laukiami, priimtini. Ar studijuosi dienom, vakarais, ar gyvensi prie Atlanto, Ramiojo vandenyno ar didžiųjų ežerų pakrantėse, Studentų Sąjungos gyvenimas suksis Tavo aplinkoje, gi iš jo švies lietuviškumas,

JIE DARO MUMS GARBĘ

TADAS NAVICKAS š. m. birželio mėn. sėkmingai išlaikė Ohio valstybinius egzaminus ir įsigijo registruoto vaistininko teises. Jis pradėjo studijas Vokietijoje,

ieškojimas savęs ir draugystė, tolerancija. Šioje aplinkoje bręs Tavo protinės, fizinės ir dvasios jėgos, ši aplinka Tau sudarys lietuviško akademinio pasaulio kampelį.

Neabejojame, kad apie Studentų Sąjungą esi girdėjęs. Smulkesnių informacijų visada galėsi gauti iš savo kolegų, kurie jau priklauso Sąjungai. Šio straipsnio ribose kviečiame Tave atsilankyti į skyriaus susirinkimą ir ten susipažinti, sueti, susidraugauti su kolegomis, kurie Sąjungos gyvenime dalyvauja. Gi dabar linkime daug sekmes studijose ir laukiame pasirodant Sąjungoje!

Lietuvių Studentų Sąjungos JAV Centro Valdyba
1481 East 65th Street,
Cleveland 3, Ohio

Pagrindinę minėjimo kalbą pasakys
adv. Antanas Olis

Žodį tars konsulas
P. Daužvardis

Koncertinę programą atliks

Aldona Stempužienė,

Akompanuoja Regina Brazaitienė

Povilas Stogis

Akompanuoja Alma Melcher

ir

"Grandinėlės" šokėjai

vedami L. Sagio

Minėjimas-koncertas įvyks

spalio mėn. 9 d. 4:30 val.

Slovenian Auditorium

ŠOKIAMIS GROS GERAS ORKESTRAS

Biletai po \$2.00, \$1.50 ir \$1.00 jau parduodami Dirvoje.

jas tęsė Clevelande Western Reserve Universitet, bet neesant čia farmacijos skyriaus, persikėlė į Toledo Universitetą (Toledo, Ohio) ir pernai metais jį baigė. Už pasižymėjimą moksle kolegijos dekanas buvo pakviestas į farmaceutų garbės draugiją Rho Chi.

Jo sesuo JANINA NAVICKAITĖ šiuo metu irgi baigė studijas Western Reserve Universitete ir gavo B. A. laipsnį psichologijos srity. Už pasižymėjimą moksle (cum laude), universitetas jai davė stipendiją tęsti studijas toliau. Šių metų rugsėjo 9 dienos Cleveland Plain Dealer, diplomų įteikimo proga, įsidėjo jos ir vieno jugoslavų studento nuotrauką ir savo aprašyme pažymėjo, kad šie du pabėgėliai — lietuvaitė ir jugoslavas — yra tarpe geriausiai baigusių Western Reserve Universitetą.

Patark ir kaimynui,

kad prenumeruotų

DIRVA

Clevelande ir APYLINKĖSE

Visi ruošimės į Dirvos sukaktuvinį koncertą

Spalio mėn. 9 d. jau čia pat. Pats laikas pasirūpinti, kad tą dieną dalyvaudumėm sukaktuvinėse iškilmėse ir koncerte. Biletai jau parduodami, vietos numeruotos, todėl patartina jais iš anksto apsirūpinti. Patogumui, kurie šokiadieniais negali biletai apsirūpinti, Dirva sekmadieniais bus atidaryta nuo 10:30 val. ryto iki 12:00 val.

Mus daug kas klausė, ar nebus daugybė kalbų, kurios svečius visada vargina. Į tuos paklausimus turime džiuginančiai atsakyti. Jos bus trumpos ir visi kalbėtojai, kurie numatyti, Tamstas užtruks tik apie 35 minutes. Koncertinė programa tęsis virš pusantros valandos. Taigi per dvi valandas ir 20 minučių mūsų minėjimo-koncerto programa bus išsemta. Po to bus kitos įvairios pramogos, šokiai, turtingas bufetas, jaukus susitikimas su bičiuliais iš Clevelando ir iš toliau atvykusiais.

Visi spalio 9 skirkime Dirvai ir dalyvauskim jos sukaktuviniame minėjime-koncerte.

Dirvos sukaktims rengti talka

Sukaktims surengti, svečius mieliai priimti ir jiems gerą nuotiką sudaryti, susiorganizavo talkos komitetas. Mums miela pranešti, kad tais talkininkais yra: p.p. Karpiai, Salasevičiai, Miščikai, Zdaniai, Praškevičiai, Orintai, Rasteniai, Mačiai, Chmieliauskai, Eidimtai, Čiuberkaiai, N. Gaidžiūnienė, P. Dabirila, S. Astrauskas, V. Blinstrubas, E. Skrabulytė, J. Sakalas, J. Urbšaitis ir kt.

Jeį atsiųstų dar daugiau mūsų talkininkų, kurie mums pasiūlytų padėti, mes būsimė labai dėkingi.

Pranešti Dirvos telefonu — HE 1-6344 arba vakarais GL 1-3976.

Lietuvių klubo atidarymas

Šią vasarą Lietuvių klubas buvo gražiai atremontuotas. Taip pat naujai išdėstyta ir lietuvių salė. Ateinančiais metais numatyta atlikti kitus pagražinimo ir pagerinimo darbus, kurie sudarytų jaukesnę nuotiką visus parengimus rengiant savuose namuose.

Lietuvių klubo naujo atidarymo proga, spalio mėn. 1 d. 7 val. vakaro rengiamos iškilmės. Apatinėje salėje bus iškilminga vakarienė. Ji vienam asmeniui kaštuoja \$2.50.

Kviečiami dalyvauti visi Clevelando lietuviai. Kurie nedalyvausitė iškilmė vakarienei, ateikit į šokių ir aplankykit klubo bufetą. Įėjimas laisvas, visi mieliai laukiami.

A. Zdanis

vadovauja Dirvos sukakties laimėjimų traukimui. Kiek žinia, gražią dovaną yra paskyrę mūsų prekybininkas Iz. Samas. Labai gražią dovaną atsiuntė ir inž. Br. Snarskis, kuris šalia tarnybos tvarko ir Baltic Supply Co. prekybą. Jei kas nori prisidėti prie laimėjimų praturtinimo, pranešk p. A. Zdanui — telef. BE 2-3328 arba Dirvai.

Grandinėlė kviečia

L. Sagio vadovaujama lituanistinės vysk. Valančiaus mokyklos tautinių šokių Grandinėlės grupė vėl pradeda darbą. Be pačių šokėjų, į grupę įsilieja ir J. Kazėno akordeonistų grupė. Taip pat įvedamos dainos ir kt. Šitaip plečiamam darbu yra reikalingos naujos šokėjos ir nauji dainininkai bei dainininkės. Visi kviečiami ir laukiami. Kreiptis į vedėją Sagį.

Tautinio Sambūrio susirinkimas

Lietuvių Tautinio Akademinių Sambūrio valdyba šaukia visų Sambūrio narių susirinkimą, įvyksiantį 1955 m. spalio mėn. 2 d. (sekmadienį), 11 val. iš ryto, Lietuvių klubo apatinėje salėje.

Visi Sambūrio nariai būtinai prašomi į šį susirinkimą atvykti, nes bus sprendžiami, sąryšyje su 3-jų Sambūrių suvažiavimu, labai svarbūs klausimai.

Radio klubo balius

praėjo jaukioje nuotaikoje. Buvo susirinkę per 300 svečių.

Radio klubo pirmininkas J. Stempuzis pristatė naujuosius klubo garbės narius: Jaunutį Nasvytį, Alf. Mikulskį, Kęstutį Šukį ir A. Navickienę. Iš jų — J. Nasvytis ir A. Navickienė pasakė kelius prasmingus ir nuotaikingus žodžius. Meninė programą atliko viešnia iš Chicago, solistė M. Kripkauskienė ir Balyš Auginas. Svečiai nesigailėjo nei dainininkei nei eilėraščių skaitytojui paploti.

Vakaras veikėjams pagerbti

Bendruomenės apylinkės rengiamas senųjų Amerikos lietuvių veikėjų pagerbimo pobūvis įvyks spalio 29 lietuvių salėje. Programoje — pagerbimo aktas, pagerbiųjų žodis, himnai ir kt. Po to bendros visų vaišės, šokiai ir kt. Visi Clevelando lietuviai kviečiami šią dieną skirti tiems, kurie veikė įvairiose valdybose, Lietuvos reikalais rašė spaudoje, važinėjo delegacijose, telkė Lietuvos laisvės kovai ir atstatymui pinigų ir t.t.

Studentų žiniai

Kolegams Vl. Gylui ir M. Eimontui išvykus, į skyriaus valdybą įėjo A. Barzdukaitė ir A. Muliolis.

Skyriaus Valdyba prašo visus naujai pradėjusius studijuoti užsiregistruoti pas skyriaus sekretorę St. Rumbutytę-Kragauskienę, telef. EN 1-7035.

Studentai praneša, kad jie ruošia Clev. lietuvių visuomenei nuotiką 1956 m. sutikimą. Prašoma kitų organizacijų N. Metų sutikimo neruošti. Visi pas studentus!

Juozas Musteikis

su šeima, keletą metų gyvenęs Clevelande, šią savaitę išsikėlė į Chicago.

P. J. Žiūrys

kaip praneša Bendruomenės valdyba, pasitraukė iš Bendruomenės veiklos. Iki šiol jis yra ejęs Bendruomenės apylinkės vicepirmininko pareigas.

Parduodamas namas

6 kambarių, Colonial, į šiaurę nuo Blvd., prie Neff Rd. ir lietuvių bažnyčios. Paežerio privilegija. Turi būti parduota. Prašo \$17,900.

East Shore Realty
780 E. 185 St.
IV 1-6561

ISTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudondai tampa supaunkinti arba ugnindinti, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja atitardos kompanijos pirm. nuom. už nuostolius

P. J. KERSIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 252

Artėja Balso rinkliava

Metinė Balso rinkliava Clevelande bus vykdoma spalio mėnesį. Dabar tvarkomi adresai ir organizuojami rinkėjai, kurie atsilankys į visų lietuvių, kurių tik adresai bus žinomi, butus. Taip pat aukas galima bus įteikti Dirvoje ir Spaudos Kioske.

Tautietai, kai aukų rinkėjas pasibels į tavo duris, nesupyk, kad jis sutrukdė tavo poilsį. Atsimink, kad jis taip pat neseniai grįžo iš fabriko, ir jam būtų maloniau patogiai ilsėtis, negu belstis į tavo duris, o tas, kuris reikalingas tavo aukos, gal neturi nė patogaus kampo poilsui; gal jis kasdieninės duonos rūpesčių ar ligos dieną ir naktį varginamas? Pagalvokime apie tai ir praverkime širdis, tada ir pinigines bus lengviau praverti. Juk lengviau duoti negu prašyti!

Balso 68-sis skyrius pereitą savaitę pasiuntė į Balso centrą nemažą rūbų siuntą. Ta proga dėkoja gausiems aukotojams ir visiems, padėjusiems šią siuntą supakuoti, pakrauti ir nuvežti į geležinkelio stotį.

Moterų Sąjungos 36 kuop. metinė vakarienė

įvyksta spalio mėn. 2 d. 5:30 val. Naujosios parapijos salėje. Pelnas mokyklos statybai. Gerai muzikai grojant šokiai. Kviečiami visi Clevelando lietuviai.

Bendruomenės finansų komisija

Tautinio solidarumo įnašai bendruomenės gyvenime vaidina labai svarbų vaidmenį — jais remiasi centro, apygardų ir apylinkių valdybų veikla. Todėl bendruomenei labai svarbu, kad juos mokėtų ko didesnis lietuvių skaičius. Siam reikalui tvarkyti apylinkės valdyba rugsėjo 24 d. posėdy sudarė komisiją, į kurią įeina J. Virbalis, Vyt. Brazulis ir J. Žemaitis.

Bendruomenės išmokėjimai

Bendruomenės apylinkės valdyba iš apylinkės išdo rugsėjo 24 paskyrė: \$25 nuo potvynio nukentėjusiems rytinių valstybių lietuviams, \$15 moksleivių ateitininkų centro valdybai ypatingoms išlaidoms \$15, vienkartinę auką Al. Mackevičiui.

Lankėsi dr. Bajerčius

Rugsėjo 24-25 Clevelande lankėsi bendruomenės Chicago apygardos pirm. dr. J. Bajerčius ir iždin. J. Jasaitis, kurie su bendruomenės valdybos nariais tarėsi dainų šventės ir kultūros kongreso, Kultūros Fondo, administracinių santykių ir kt. bendruomeniniams klausimais.

Chimes Realty
1188 E. 79 St.

GERI NAMAI

6 šeimų mūrinis apartamentas Bayliss Ave., netoli Sv. Jurgio bažnyčios. Po 5 kambarius. Gausi šildymas. Yra įvažiavimas į kiemą. Per metus apie \$4000 pajamų.

Atstovas:
VICTOR BANIONIS
namuose SW 1-9568
ofise UT 1-0323

**BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS**

**The
Cleveland
Trust Company**
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

J. Bartunek, oficialus demonstratorius partijos kandidatų, miesto mayorus, yra 34 m. amžiaus. Yra kilęs iš ateivių bohemų ir vokiečių. Mokslą ejęs Western Reserve Universitete ir Cleveland Marshall Law School. Vedęs ir turi tris vaikus.

Nesenai įvykusiam Clevelando laikraštinių susirinkime, kur dalyvavo ir Dirvos redaktorius, kandidatas J. Bartunek pasisakė, kad jis turįs paruošę rūpestingus naujus planus pagerinti gyvenimą Clevelando mieste.

Įnuomojamas kambarys

su maistu arba be maisto, pagal pareikalavimą.
Teirautis: GA 1-4794.
1325 E. 81 St.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinantieji gėrimai. Vynai ir šampainai, vietiniai ir užsieniniai. Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro.

Krautuvę dabar tvarko lietuvis savininkas.

6903 SUPERIOR AVE.
EX 1-3311

DAZO IR POPIERIUOJA NAMUS

Ant. Kirkilas

Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.
7204 Donald Ave. Tel. EN 1-3844
(52)

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laidotuvėms ir kitiems reikalams. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta" saldainiai. Augalai po 49 ct.

Gaunami money orders (galioja ir užsienyje)

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525
Antroji mūsų krautuvė yra
1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551
Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Baldus, šaldytuvus, televizijos aparatus, laikrodžius, įrankius, žaislus ir beveik visus kitus buto ir asmens reikmenis galima pirkti iš urmo sandėlių pigiau negu išpardavime tarpininkaujant

BALTIC Supply Company

"Baltic" atstovas Br. Snarskis priiminėja interesantų "Dirvos" namuose trečiadieniais. Dėl informacijų ir priėmimo laiko skambinti tel. KE 1-0210.

KREIPKITES Į MUS — GAUSIT GERIAUSĮ
PATARNAVIMĄ

BILL SCHLEKIE PLUMBING CO.

Vincas Šlekys
ELEKTRINIS SURŲ IŠVALYMAS
VARINIŲ VANDENS VAMZDŽIŲ PRAVEDIMAS
SW 1-0327 VU 3-5063

LIETUVAIČIŲ MOTERŲ KIRPYKLOJ

Šilti, karšti, garais ir šalti pusmetiniai. Plaukų dažymas.

TERRACE BEAUTY SOLO

1161 East 71 St.
UT 1-1641

Kai sergat — Jūs tuoj šaukiate gydytoją. Kodėl tai nešaukti žinova, kad gerai patartų svarbiausiais saugumo reikalais ir apdraustų Jūsų ateitį.

Gyvytės, nelaimių, ugnies, automašinių apdrauda
Skambikite: SK 1-2183

PAULINA MOZURAITIS, agentas

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
7015 Wade Park Ave.
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kainą įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobiliui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į
J. S. AUTO SERVICE

BATŲ KRAUTUVĖ BATŲ TAISYMAS

Sav. J. Kamaitis
1389 E. 65 St.
East 65 and Wade Park
Atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisymas mano krautuvėje daug žemesnėmis kainomis, negu jūs mokate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus
Tel. HE 2-0683
1505 Addison Rd. (52)

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

GERESNI NAMŲ STATYTOJAI VISO METE ISTATO MONCRIEF

Šildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA
Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairus valgiai, šeštadienį vakarais šokiai grojant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Visi lietuviai laisvalaikį praleidžia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje.

Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626
WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1743

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIUNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Ginčas dėl smulkių

Pranas Vainauskas vėl bara AL Bendruomenės pirmininką St. Barzduką, kodėl tas nenori iš bendruomenės surinkti (surinkimų) solidarumo mokesčių skirti 40%, arba nors ir kiek mažiau, Lietuvos laisvinimo akcijai. St. Barzdukui dar neaišku, ar ALB Taryba pasisakė už tą lėšų skyrimą, o Pr. Vainauskas, net Br. Nemicko žodžiais pasirendamas, tvirtina, kad Bendruomenės Tarybos nusistatymas tuo klausimu ir be balsavimo buvęs aiškus ir teigiamas.

Ginčo objektas, tuo tarpu nedidelis. Galima sakyti, ginčijamasi dėl smulkių sumų. Tas solidarumo mokestis labai kuklus. Prieš rinkimus gi buvo paskelbta, kad balsuoti turi teisę kiekvienas „pilnateisis lietuvis“, įmokėjęs už paskutinį pusmetį solidarumo mokestį — 50 c. Balso nepilni septyni tūkstančiai. Jeigu solidarumo mokestį mokančių ir liktų septyni tūkstančiai, tai per metus būtų 7000 dolerių, iš kurių 40 nuošimčių tesudarytų 2800 dolerių. Iš Jungtinės valstybės gyvenančių lietuvių tai būtų labai nedaug tokiame tikslui, kaip Lietuvos laisvinimo akcija. Faktiškai ta intencija sudedama gi daug daugiau kitais keliais. Suma būtų patenkinama, jeigu ALB sugebėtų organizuoti bent 10 kartų daugiau, nei dabar. Tikrovėje tačiau ir tie nepilni 7000 nėra labai tikras dydis. Bent iki to pusmečio, kada vėl bus paskelbti rinkimai ir grįš (jeigu grįš) „sportiškoji“ nuotaka — pabandyti „katrų“ daugiau išrinkti...

Iš principo Pr. Vainauskas yra teisingas, kai jis (drauge su Br. Nemicku) sako, kad „tautinio solidarumo mokesčio tam tikras nuošimtis turi būti skiriamas Lietuvos laisvinimo kovai finansuoti“. Juk, atvirai kalbant, pats bendruomeninio organizavimosi sumanymas turėjo vienoje iš pirmųjų vietų tą tikslą, kad susidarytų tokia visame pasaulyje išsiblaškiusių lietuvių organizacija, kuri ne atsitiktinai, o pastoviai ir sistemingai sudarytų iš anksto įmanomas apskaičiuotas sumas lygiai čionykščiams savims visuomeniniams uždaviniams, lygiai išlaisvinimo kovai finansuoti.

Bet dabar politinei Lietuvos

laisvinimo akcijai lėšos renkamos senais būdais, tik norima, kad ir bendruomenės solidarumo mokesčio dalis irgi tam reikalui būtų skirta. Kaip jau minėta, šiose aplinkybėse ta mokesčio dalis sudaro tik, palyginti, smulkia sumą.

Praktikoje vis dėlto St. Barzdukas atrodo labiau teisus, kai jis mano (ar bent abejoja), jog gal netikslu iš tų mažų sumų skirti beveik pusę tiems reikalams, kuriems tie patys žmonės kitomis progomis ir taip sudeda daug daugiau. Maža to. Čia dar įsipainioja kitas labai keblus klausimas: ką praktiškai reiškia „skirti laisvinimo akcijai“?

Pr. Vainauskas ir daugelis kitų, be abejo, atsakys labai paprastai: tai reiškia, kad atitinkamą dalį reikia atskaityti ir siųsti, per p. Vaidylą ar tiesiog į Reutlingeną... Bet kitiems tas atsakymas šiandien nėra taip paprastai aiškus. Reutlingeno fondas daugelio akys jau yra viršęs greičiau lietuvių nesolidarumui finansuoti fondu... Ar tinka į tokį fondą skirti kad ir dalį solidarumo mokesčių?

ALB gali turėti veiklos programą, kurioje gali būti įtraukta nemaža kultūrinės akcijos, reikšmingos ne tik lietuvių išlaikymui, bet ir politinei Lietuvos bylos gynimo akcijai. Tokių darbų atlikdama ji jau savaime įdėtų tam tikrą nuošimtį į laisvinimo akciją. Bet, jeigu ALB imsis agentauti konkrečiai Reutlingeno fondui (vistiok, per Chicagą, ar tiesiog), tai yra pavojaus, kad daug kas bendruomenės mokesčio nesiryz pripažinti tikru solidarumo mokesčiu ir pradžiam tuo nuošimtis liks tik popieriu, nes gali nebūti iš to tą nuošimtį atskaitinėti.

D O W D
FOR A DEAL
ON AN
OLDSMOBILE
2900 MAYFIELD

Ponai ir ponios diplomatai

(Atkelta iš 1 psl.)

nymai gali būti diskutuojami. Jis nepagalvėjo ir pagyrimo net ir pačiam prezidentui Eisenhoweriui už jo kaikiuriuos pasiūlymus.

Nereikia jau kalbėti apie Dulles kalbą. Jis, Amerikos politiką aktualiais klausimais išdėstydamas, visas viltis deda į „Genevos dvasią“. Jis pasakoja apie ateitį šviesią ir laimingą, bet, žinoma, tik tuo atveju, jei „Genevos dvasia“ paliktų pastovi, o ne laikino pobūdžio. Bet ir Dulles savo politiką dėstė griežtai ir preciziškai, nors vengdamas vardu vadinti tą pusę, kuri ligi šiolie buvusi visų nesekmių priežastis.

Diskutuotinių klausimų daug. Pačios JT reikalai — jos Chartos revizija, ypač veto teisės klausimas, veto, kuris buvo didžiausiu JT veiklos stabdžiu; Vokietijos apjungimas, bolševikų pavergtosios tautos ir tarptautinis komunizmas, Artimieji ir Tol. Rytai, komunistinės Kinijos ir JT priėmimas, nusiginklavimas, atominės energijos panaudojimas taikingiems tikslams ir daugybė kitų.

Tačiau, kad tų klausimų dar ir daugiau būtų, viena yra aišku — ligi nebus susitarta nusiginklavimo ir atominės energijos klausimu, daugelis problemų ne kiek nepajudės iš savo vietos. Šitai ypač suprantama mažosios tautos, kurios, kad ir turi lygias teises toje tarptautinėje organizacijoje, bet tikrovėje jau nėra tokios lygios. Todėl galima įsivaizduoti, kaip čia įtemptai laukiama kasgi pagaliau atsistis su nusiginklavimu, kuris ne tik JT slaptojoje komisijoje diskutuojamas, bet dėl kurio laiškais keičiasi ir Eisenhoweris su Bulganinu.

Šią savaitę bendrosios diskusijos JT pilnaties posėdžiuose tebevyks, bet suprantama, jog bendras kursas jau yra paaiškėjęs, nes pagrindiniai nariai savo nuomones pasakė. Tai Dulles ir Molotovas. Britų Macmillan ir prancūzų Pinay nieko naujo ne išskle. Todėl, bedebatuojant pilnatyje, dabar didžiosios dėmesys kryps į trijų vakariečių ministrų pasitarimus, parengiančius kelią Genevoje netrukus

prasišėsiantiems keturių pasiūlymams. Trys vakariečiai savo pasitarimus pradeda šią savaitę.

Atominio amžiaus paradoksas

Generalinė Asamblėja šiomet savo pirmininku, net be rinkiminių kampanijos, išsirinko Čilės diplomata Jose Maza. Neturėjo jis jokio oponento, ir niekas jam tos garbės nepavydėjo. O vis dėlto buvo laikai jau netaip tolimi, tiktai užpurniai, kai Indijos ponias Pandit konkuravo su savo netolimu kaimynu — Siamo princu. Tad ir čia šiomet išvengta skiedrų, nes kraujo dėlo nesiliedavo.

Komitetai taipgi sudaryti be didelių ginčų. Bet karštų ginčų atsirado sesijos darbotvarkę sudarant. Nors joje yra apie septyniadesimt punktų, bet jokie tokios opozicijos nesulaukė, kaip tie, kurie yra siejami su tautų apsisprendimo teise.

Dideliais neramumais Graikijoje ir Turkijoje nuaidėjęs, čia stiprių aidų atsimeušė Kipro salos klausimas. Graikai prašė JT taikyti Kipro gyventojams apsisprendimo teisę, kad jie išsilaisvintų iš britų, kurie pagal ilgą metes sutartį tą salą savo žinioje laikė. Graikai aiškina, kad Kipre du trečdaliai yra graikai, o tik vienas trečdalis turkų.

Turkai tuo tarpu, iš kurių tėvynės krantų ta sala beveik rėkomis pasiekama, kai Graikijai net apie keletas šimtų mylių į ją, tvirtina, kad tai nieko daugiau, kaip tik Graikijos noras tą salą prisijungti. Britai, kuriems ta sala šiuo metu labiausiai reikalinga jų saugumui nuo to laiko, kai jie turėjo išeiti iš Suez kanalo, nori Kipro gyventojams suteikti autonomiją ir po to ramybės prašo.

Graikijos ambasadorius anadien JT generaliniame komitete kone gyvomis ašaromis verkė, dėstydamas graikų kultūros didybę ir jų demokratijos supratimą ir maldaudamas Jungtines Tautas graikų paklausti. Visi trys, graikas, britas ir turkas nepamiršo išsiniėti ir pabrėžti tų „draugiškų ryšių“, kurie šimtmečius tas tautas rišo, bet, deja, dabar buvo priversti tarp savęs pyktis ir kitų pagalbos prašyti.

Reikalas atrodė paprastas. Jungtinės Tautos turi savo darbotvarkę įrašyti šį klausimą, juo labiau, kad graikai tvirtino, jog neseniai vykę betarpiški pasitarimai tarp trijų vyriausybių ginčui likviduoti nedavė nieko. Bet tada, kai atėjo balsavimas, pasirodė, kad ir Jungtinės Amerikos Valstybės, kurios, anot graikų ambasadoriaus, pačios savo kailiu yra patyrusios britų imperialistinę naštą, kai trylika respublikų nutarė galutinai nuo Anglijos atsijungti ir pasiskelbti nepriklausomomis, neparėmė graikų. JAV ambasadorius Lodge pabrėžinėjo JAV nusistatymą bendrai dėl tautų apsisprendimo, bet šituo atveju jis nežadėjo paramos, kadangi, anot jo, to klausimo diskutavimas šiuo metu neatneštų naudos. Sovietų Sąjunga tuo tarpu,

kuri laiko pavergusi daugiau kaip 800 mil. anksčiau buvusių laisvų ir nepriklausomų žmonių, ir kuriems ji tautų apsisprendimo teisės nepripažįsta ir neduoda ją pasinaudoti, šiandien tame tarptautiniame forume išsineina ir stojasi už graikus. Ja seka ir Lenkija, jau nekalbant apie Azijos-arabų valstybių bloką.

Daug kas palygina JAV ir Sovietų Sąjungos laikyseną. Jie mato ir vienos ir kitos nenusidūmą. JAV tai daro dėl savo „sąjungininkų“ britų, kad ir prieš tiesą eidamos, o sovietai remia graikus tik todėl, kad jų JAV ir britai neremia. Panašus susiskaldymas, ir tai paradoksiškas, yra ir tuo atveju, kai Azijos-arabų valstybės kelia Alžyro, Maroko ir kt. klausimus. Deja, čia JAV, ir vėl eidama prieš savo tradicinį laisvės supratimą, turi ginti savo antrąjį „sąjungininką“ — Prancūziją.

Ponai ir ponios diplomatai

Kiekvienos naujos sesijos atidarymas Jungtinėse Tautose atrodė kaip koks retas piknikas, kuriame susirenka ilgas nesimėjęs draugai. Nesvarbu yra tai, kad posėdžių metu vienas kitą gerokai pakedena. Jie turi pakankamai laiko vėl paskui „susitaikyti“ per įvairius oficialius ir draugiškus pobūvius.

Kiekviena delegacija Jungtinėse Tautose turi po penkis delegatus, nesvarbu, ar ji būtų tokia diduma kaip JAV, ar tokia mažytė kaip Liberija. Prie tuos penkių dar yra penki jų pavaduotojai, jei valstybė išsigali juos išlaikyti. Tačiau nėra nustatytas maksimumas, todėl tik tuo didžiosios valstybės nuo mažųjų skiriasi — jos turi delegacijoje arti šimto ar net daugiau žmonių.

Dvidešimt užsienių reikalų ministrų dabar yra atvykę vadovauti savo delegacijoms. Kai jie sugrįš namo, jų vietoje bus tų delegacijų nuolatiniai vedėjai.

Tarp jau įprastų JT matyti veidų šiomet ir vėl yra atvykę ir aktyviai reiškiasi pats seniausias amžiumi Peru delegatas dr. Andre Belaunde. Jiedu su Višinskiu anuomet buvo patys seniausi, bet kai anas mirė, tai peruvietis dabar vienas karakaliauja. Darbuojasi lietuviams gerai pažįstamas Kubos delegatas dr. Emilio Nunez-Portuondo. Yra Meksikos užs. reik. ministeris, vienu metu buvęs JT

sesijos pirmininkas, dr. Padilla Nervo.

Turkijos atstovas Selim Sarpas, kaip ir Persijos Nazrolah Entezamas, visada išlygintais kostiumais ir visada šalti. JAV ta pati delegacija, tik su mažais pakeitimais. Prancūzų naujas vedėjas, pirma buvusiam išvykus Gen. gubernatoriumi į Indokiniją. Beveik tie patys ir iš Indijos, Indonezijos ir Siamo. Dažnai matyti veidai ir sovietų bei jų satelitų delegacijoje. Tiesa, Molotovas čia naujas, bet nevisiškai, nes JT kongresijoje jis yra buvęs San Franciske.

Betgi visiškai naujas veidas ir lietuviui savotiškai įdomus tai sovietų delegacijos nario — tarybinės Lietuvos Mokslų Akademijos prezidento Juozo Matulio.

Šių eilučių autoriui Matulį teko stebėti vos tik sesijai prasidėjus, kai sovietų delegacija su Molotovu priešakyje atsirado Generalinės Asamblėjos salėje. Paskui teko matyti, kaip jis su ja kartu žygiavo iš salės, net keletą kartų žvilgtelėjęs į šalimis stovinčios šiu eilučių autorės pusę. Tačiau ir atėjo mintis, kažin, ar Matulio spėja, kad šioje tautų ir kalbų masėje, yra dar vienas, kuris irgi kalba jo paties kalba, bet kuris yra diametrališkai priešingos galvosenos ir nusistatymo.

Ir tada atėjo momentas, kai tame ponį ir ponų diplomatu susikimšime Matuliu buvo tar-ta: „Labas, profesoriau!“

Jis tik išplėtė akis, automatiškai ištisė ranką ir stipriai suspaudė. Jam buvo pasakyta, kad tai Amerikos lietuvių antikomunistinio laikraščio atstovė. Kalba šiek tiek mezgėsi apie Vilnių, bendrus pažįstamus. Vėliau susitarėme kurią dieną daugiau apie Lietuvą pasikalbėti. Ir po to jis nuvažiojo laiptais, ketindamas prisijungti prie savo delegacijos, nes tie paprastai vieni nevaikšto.

Šiuo tarpu dar sunku būtų pasakyti, kokiais tikslais sovietai Matulį atsiėmė, bet ateitis turės tai parodyti.

DIRVĄ UZSISAKYTI

Galima ir šiandien, nėra reikalo

laukti nei metų, nei mėnesio

pabaigos!

Mirus
SOFIJAI ŠILINIENEI,
jos vyrui Kazimierui ir dukteriai Irenai, gilią užuojautą
reiškia
L. ir S. Keženiai

Mylimai matytei mirus,
kolegei IRENAI ŠILINYTEI
reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą.
Clev. Stud. Skyr. Valdyba
ir nariai

Sovietų kariuomenė apleidžia Austriją. Tai pirnas atsitikimas, kad komunistai pasitraukia. Kada jie pasitrauks iš visų pavergtųjų kraštų?

MIESTO MAYORU ANTHONY J. CELEBREZZE

Prieš dvejus metus į Clevelando miesto mayorus buvo išrinktas Anthony J. Celebrezze. Ir gyventojai tuo išrinkimu ne kiek neapsivylė. Visose miesto srityse daug padaryta ir tą gyventojai neabejotinai yra pajutę.

Anthony J. Celebrezze yra nepriklausomas demokratas. Tai sako, kad jis savo asmeniniu protu ir gerų patarėjų, o ne partijos interesais vadovaudamasis, dirba Clevelando atečiai.

Anthony J. Celebrezze laikomas pačiu darbščiausiu Clevelando miesto mayoru. Jis nesilaiko vadinamųjų aštuonių darbo valandų. Jo darbas Clevelando miestui per parą dažnai pasiekia po 18 valandų.

Anthony J. Celebrezze į miesto mayorus atėjo ne su siaura kurios nors šakos politika, bet su plačiu užsimojimu ir šūkiu būti visų Clevelando miesto gyventojų mayoru. Tai sako, kad jis pasiryžęs taip miesto reikalus tvarkyti, kad jie būtų visiems gyventojams naudingi. O to principo siekiant reikia giliai visus reikalus išstudijuoti ir rūpestingai paruošti planus. Per šiuos dvejus metus jis to principo kietai laikėsi. Jo kadencijos laiku atlikti darbai ir liudija, kad taip tvarkomas miestas, be skriaudos kuriai nors gyventojų grupei, gali geriausiai augti ir sudaryti palankiausias ateities sąlygas.

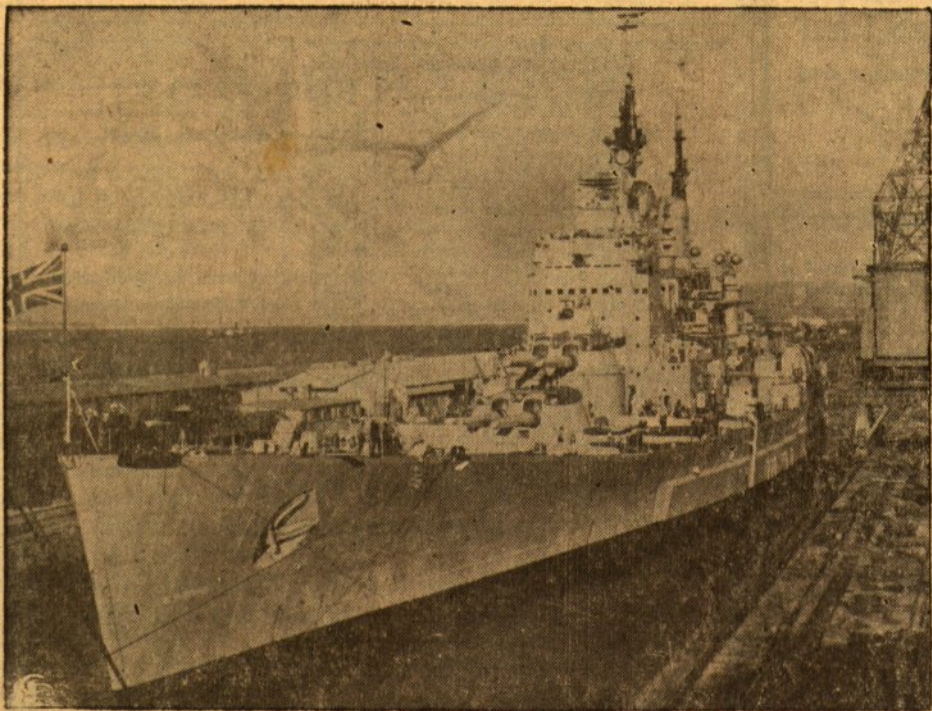
Anthony J. Celebrezze yra kilęs iš šeimos, kur augo 13 vaikų. Tat suprantama, kad jis labai gerai žino ir supranta, ką reiškia kietas darbas. Mažas vaikas būdamas jau pardavinėjo Clevelando laikraščius. Vėliau dirbo kietą fizinį darbą. Darbštumu ir veržlumu pasižymėdamas jis mokėsi, baigė John Carroll University ir teisių daktaro laipsnį gavo Ohio Northern University 1936 metais. Baigęs mokslą vertėsi įvairiais teisiniais darbais, 1950 ir 1952 metais buvo išrinktas į Ohio senatą.

Anthony J. Celebrezze 1938 m. vedė. Jo žmona Anne yra baigusi Western Reserve University ir yra mokytoja. Augina tris vaikus. Antrojo pasaulinio karo metu tarnavo JAV Ivaizne. A. J. Celebrezze, palyginti, dar jaunas žmogus. Dabar eina 43 metus.

Clevelando, kaip ir kitų miestų gyventojai, nuolatos rūpinasi, kad turėtų gerą miesto rūpinimą. Šiuo atveju rūpestis sumadėja, nes A. J. Celebrezze per pastaruosius metus įrodė savo sugebėjimus. Dabar reikia tik jį perrinkti ir miesto reikalai bus tikrai gerai tvarkomi.

Per šį laikotarpį, kada jis pradėjo miesto reikalus tvarkyti, buvo pastatyta gyventojų patogumui 10 naujų didelių baseinų. Miesto sveikatingumo reikalui padaryta daug naujų įrengimų. Miesto vandens aprūpinimas žymiai pagerintas, ežero pakrantės labai smarkiu tempu tvarkomos, plečiamas aerodromas. Gatvės žymiai geriau prižiūrimos, tvarkingiau surenkamos visos atmatos. Miesto policija taip pat tvarkingiau ir sąžiningiau atlieka savo pareigas. Daug pagerintas miesto susisiekimas. Ypač tą jaučia tie gyventojai, kurie gyvena nuošalesnėse vietose. Pagerinta ir priešgaisrinė apsauga. Žodžiu, Clevelando miesto gyventojai gyvena patogiau ir saugiau. Ir jie dar patogiau ir saugiau pasijus per ateinančius metus, jei miesto vyriausiu tvarkytoju ir toliau išsirinks Anthony J. Celebrezze.

Spalio 4 d., pirminiuose rinkimuose, ir reikia už jį balsuoti. (skelb.)

Pirmą kartą Anglijos laivyno istorijoje atsikoma nuo tokių karo laivų, kurie prieš dešimtmetį buvo labai svarbūs. Ir šis laivas skirtas pensijai...